

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG**

**ZAKON
O ORGANSKOJ PROIZVODNJI**

Banja Luka, maj 2025. godine

ZAKON O ORGANSKOJ PROIZVODNJI

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda metodama organske proizvodnje, ciljevi i načela organske proizvodnje, metode organske proizvodnje, kontrola i certifikacija u organskoj proizvodnji, a koja obuhvata obilježavanje i oglašavanje, nadzor, sakupljanje, preradu, skladištenje, prevoz, promet, uvoz i izvoz organskih proizvoda, službene kontrole i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

Definicija organske proizvodnje i proizvoda

Član 2.

(1) Organska proizvodnja je proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda koja se zasniva na primjeni metoda organske proizvodnje u svim fazama proizvodnje, prerade, sakupljanja, stavljanja u promet, uključujući i period konverzije, a koja isključuje upotrebu genetički modificiranih organizama (u daljem tekstu: GMO) i proizvoda koji se sastoje ili su dobijeni od GMO, kao i upotrebu jonizujućeg zračenja, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Organski proizvod je svaki proizvod koji je proizveden i označen u skladu sa ovim zakonom, osim proizvoda proizvedenog tokom perioda konverzije.

(3) Proizvodi dobijeni lovom divljih životinja i ribolovom ne smatraju se proizvodima organske proizvodnje.

Primjena Zakona

Član 3.

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na proizvode koji potiču iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje, životinjsku akvakulturu i pčelarstvo, kada se takvi proizvodi proizvode, sakupljaju, prerađuju, obilježavaju, stavljaju u promet i na tržište ili se namjeravaju proizvoditi, prerađivati, obilježavati, stavljati u promet, a koji obuhvataju:

1) cvježe (žive) ili neprerađene poljoprivredne proizvode, uključujući sjeme i drugi biljni reproduktivni materijal (rasad i sadni materijal),

2) primarne poljoprivredne proizvode,

3) prerađene poljoprivredne proizvode koji se koriste kao hrana,

4) hranu za životinje,

5) kvasce koji se koriste kao hrana i hrana za životinje.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na druge proizvode usko povezane sa poljoprivrednom proizvodnjom.

(3) Ministar donosi Listu ostalih proizvoda povezanih sa poljoprivredom neophodnih za preradu organske hrane i hrane za životinje.

(4) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na sva pravna i fizička lica koja u bilo kojoj fazi proizvodnje, sakupljanja, prerade, obilježavanja, stavljanja u promet i na tržište učestvuju u aktivnostima koje se odnose na proizvode iz st. 1. i 2. ovog člana.

(5) Odredbe ovog zakona ne primjenjuje se na pripremu hrane u objektima javne ishrane.

(6) Odredbe ovog zakona ne isključuju propise kojima se uređuju oblasti bezbjednosti hrane, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja biljaka, sjemena i sadnog materijala, oblasti trgovine i uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(7) Na pitanja koja nisu posebno uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje opšti upravni postupak.

Značenje izraza

Član 4.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) preventivne mjere su mjere koje preduzima proizvođač u svakoj fazi proizvodnje, prerade, pripreme i stavljanja u promet da bi se osiguralo očuvanje biodiverziteta i kvaliteta zemljišta, mjere za sprečavanje i kontrolu štetnih organizama i bolesti, te mjere koje treba preduzeti da bi se izbjegli negativni uticaji na životnu sredinu, zdravlje ljudi, životinja i biljaka,

2) mjere predostrožnosti su mjere koje proizvođači preduzimaju u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije da bi se izbjegla kontaminacija proizvodima ili supstancama koje nisu odobrene za upotrebu u organskoj proizvodnji, kao i miješanje organskih proizvoda sa konvencionalnim proizvodima,

3) period konverzije je period potreban za prelazak sa konvencionalne proizvodnje, odnosno proizvodnje koja nije organska, na organsku proizvodnju u toku kojeg se na proizvodnoj jedinici primjenjuju odredbe ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega,

4) proizvod iz perioda konverzije je proizvod koji je proizveden tokom perioda konverzije,

5) proizvodna jedinica je zemljište, objekat, prostorija ili prostor koji se koriste za proizvodnju,

6) organska proizvodna jedinica, osim u periodu konverzije, jeste proizvodna jedinica kojom se upravlja u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju za organsku proizvodnju,

7) proizvodna jedinica u periodu konverzije je jedinica kojom se upravlja u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju za organsku proizvodnju i može se sastojati od proizvodnih jedinica za koje period konverzije započinje u različitom vremenu i ima različitu dužinu trajanja perioda konverzije,

8) proizvođač je fizičko ili pravno lice ili grupa fizičkih ili pravnih lica, bez obzira na pravni status te grupe i njenih članova, a koji proizvodi, prerađuje i stavlja u promet organske proizvode u skladu sa ovim zakonom,

9) bilje su žive biljke i živi biljni dijelovi, uključujući svježe voće, povrće i sjeme,

10) biljni reproduktivni materijal su biljke i svi dijelovi biljaka, uključujući sjeme, u bilo kojoj fazi rasta, a koji su sposobni i namijenjeni za proizvodnju poljoprivrednih biljaka,

11) organski heterogeni materijal jeste grupa biljaka unutar jedne najniže poznate botaničke taksonomske jedinice koja:

1. pokazuje zajedničke fenotipske karakteristike,

2. odlikuje se visokim nivoom genetske i fenotipske raznolikosti između pojedinačnih reproduktivnih jedinica, tako da materijal predstavlja tu grupu biljaka kao cjelinu, a ne kao mali broj jedinica,

3. nije sorta u skladu sa propisom o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja,
 4. nije mješavina sorti,
 5. je proizvedena u skladu sa ovim zakonom,
 - 12) sorta ili hibrid pogodni za organsku proizvodnju označavaju sortu ili hibrid u smislu propisa o priznavanju sorti poljoprivrednih biljaka, koja se odlikuje visokim nivoom genetske i fenotipske raznolikosti između pojedinačnih reproduktivnih jedinica i rezultat je aktivnosti organskog uzgoja,
 - 13) matična biljka je poznata biljka od koje se uzima reproduktivni materijal za uzgoj novih biljaka,
 - 14) generacija je grupa biljaka koje čine jedan stepen u liniji porijekla biljaka,
 - 15) proizvodi akvakulture su vodeni organizmi u bilo kojem stadijumu životnog ciklusa, a koji su rezultat aktivnosti akvakulture ili proizvodi dobijeni od njih,
 - 16) priprema je postupak konzervisanja ili prerade organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije, ili svi drugi postupci koji se sprovode na neprerađenom proizvodu bez promjene početnog proizvoda, kao što su klanje, rezanje, čišćenje ili mljevenje, te pakovanje, označavanje ili izmjena oznaka koje se odnose na organsku proizvodnju,
 - 17) faze u organskoj proizvodnji su sve faze u primarnoj proizvodnji, preradi, skladištenju, prevozu i prometu, uključujući distribuciju, uvoz i izvoz organskih proizvoda,
 - 18) kontrolna organizacija je nezavisno pravno lice koje vrši kontrolu i certifikaciju u organskoj proizvodnji i druge službene aktivnosti,
 - 19) kontrolor je lice zaposleno ili angažovano u kontrolnoj organizaciji koje sprovodi službene kontrole ili određene poslove koji se odnose na druge službene aktivnosti,
 - 20) plan kontrole je plan koji sačinjava kontrolna organizacija, a koji sadrži opis aktivnosti koje će kontrolna organizacija preduzeti u oblasti kontrole organske proizvodnje, kao i opšte informacije o strukturi, rasporedu rada i organizaciji kontrolnih mjera u oblasti organske proizvodnje,
 - 21) certifikacija je postupak na osnovu kojeg kontrolna organizacija izdaje pismeno uvjerenje (certifikat) kojim potvrđuje da je organski proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega,
 - 22) neusaglašenost podrazumijeva neusaglašenost sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega,
 - 23) kontrola je sprovođenje niza aktivnosti s ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega,
 - 24) dodaci hrani za životinje su supstance i mikroorganizmi koji se dodaju hrani za životinje radi poboljšanja njenih bioloških i hranljivih vrijednosti i kvaliteta, boljeg iskorišćavanja hranljivih sastojaka i produženja trajnosti, jednostavnijeg tehnološkog postupka u pripremi smješa i poboljšanja karakteristika proizvoda od životinja,
 - 25) objekat javne ishrane je bilo koji objekat (uključujući vozilo ili nepokretni ili pokretni štand), kao što je ugostiteljski objekat, kantina, bolnica, dječiji vrtić, škola, socijalna ustanova i drugi objekti koji isporučuju hranu krajnjem potrošaču, u kojima se, u okviru njihove djelatnosti, hrana priprema za direktnu konzumaciju krajnjem potrošaču,
 - 26) integritet organskih ili proizvoda iz perioda konverzije podrazumijeva da proizvod nema neusaglašenosti u bilo kojoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije koje utiču na karakteristike organskih proizvoda, odnosno karakteristike proizvoda iz perioda konverzije, te da nema neusaglašenosti koje se ponavljaju ili su namjerne,
 - 27) izdavanje potvrde je postupak na osnovu koga ovlašćena kontrolna organizacija izdaje potvrdu da je uvezni organski proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (2) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE

Ciljevi

Član 5.

Organska proizvodnja ima sljedeće ciljeve:

- 1) zaštita životne sredine i klime,
- 2) održavanje dugoročne plodnosti zemljišta,
- 3) smanjenje zagađenja životne sredine,
- 4) dobrobit životinja i posebno zadovoljavanje etoloških potreba životinja u zavisnosti od vrste kojoj pripadaju,
- 5) podsticanje kratkih kanala distribucije i lokalne proizvodnje,
- 6) očuvanje rijetkih i autohtonih rasa kojima prijeti izumiranje,
- 7) doprinos očuvanju, zaštiti i održivom korišćenju biljnog genetičkog materijala prilagođenog specifičnim potrebama i ciljevima organske poljoprivrede,
- 8) biološka raznovrsnost, naročito korišćenjem raznovrsnih biljnih genetičkih resursa kao što su organski heterogeni materijali, te sorte i hibridi pogodni za organsku proizvodnju,
- 9) podsticanje razvoja aktivnosti gajenja biljaka u sistemu organske poljoprivrede kako bi se doprinijelo povoljnoj ekonomskoj perspektivi organskog sektora.

Opšta načela

Član 6.

Organska proizvodnja je održivi sistem upravljanja koji se zasniva na sljedećim opštim načelima:

- 1) poštovanju prirodnih sistema i ciklusa, kao i održavanju i poboljšanju stanja zemljišta, vode i vazduha, zdravlja biljaka i životinja i njihove međusobne ravnoteže, te zdravlja ljudi,
- 2) odgovornom korišćenju energije i prirodnih resursa kao što su voda, zemljište, organska materija i vazduh, te očuvanju prirodnih predjela kao što su lokaliteti prirodnih baština,
- 3) proizvodnji širokog spektra visokokvalitetnih prehrambenih i drugih poljoprivrednih proizvoda i proizvoda akvakulture koji su u skladu sa zahtjevima potrošača za proizvodima proizvedenim postupcima koji nisu štetni za životnu sredinu, zdravlje ljudi, zdravlje biljaka i zdravlje i dobrobit životinja,
- 4) osiguranju integriteta organske proizvodnje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane, kao i hrane za životinje,
- 5) uspostavljanju odgovarajućih metoda upravljanja biološkim procesima, a koji se zasnivaju na organskim principima i metodama korišćenja prirodnih resursa:
 1. u kojima se koriste živi organizmi i mehaničke proizvodne metode,
 2. gajenja usjeva i uzgoj životinja povezanih sa zemljištem i proizvodnja u akvakulturi koja je u skladu sa principom održivog iskorišćavanja vodnih resursa,
 3. koje isključuju upotrebu proizvoda proizvedenih od GMO i proizvoda proizvedenih pomoću GMO, osim veterinarsko-medicinskih proizvoda,
 4. koje se zasnivaju na procjeni rizika i primjeni mjera predostrožnosti i preventivnih mjera,
 - 6) ograničenoj upotrebi spoljašnjih inputa, ako su spoljašnji inputi potrebni ili ne postoje odgovarajući postupci i metode upravljanja navedeni u tački 5) ovog člana, spoljašnji inputi ograničavaju se na:

1. inpute iz organske proizvodnje, a u slučaju biljnog reproduktivnog materijala prioritet se daje sortama i heterogenom materijalu odabranim zbog njihove sposobnosti da ispunje specifične potrebe kao i ciljeve organske poljoprivrede,
2. prirodne supstance ili supstance dobijene prirodnim putem,
3. spororastvorljiva mineralna, odnosno neorganska đubriva,
- 7) prilagođavanju proizvodnog procesa, kako bi se uzelo u obzir sanitarni status, regionalne razlike u organskoj ravnoteži, klimatski i lokalni uslovi, faze razvoja i specifične uzgojne prakse,
- 8) isključivanju kloniranih životinja iz cijelog organsko-prehrambenog lanca i uzgoj životinja kod kojih je izazvana vještački indukovana poliploidija, kao i jonizujućeg zračenja,
- 9) održavanju visokog nivoa dobrobiti životinja, uz poštovanje specifičnih potreba za određenu vrstu životinje.

Posebna načela koja se primjenjuju na poljoprivredne aktivnosti i akvakulturu

Član 7.

U pogledu poljoprivrednih aktivnosti i akvakulture, organska proizvodnja zasniva se na sljedećim posebnim načelima:

- 1) održavanju i poboljšanju prirodne plodnosti zemljišta i njegove stabilnosti, zadržavanju vode u zemljištu i biološke raznolikosti, onemogućavanju sabijanja i erozije zemljišta, kao i ishrani biljaka prvenstveno kroz ekosistem zemljišta,
- 2) ograničavanju upotrebe neobnovljivih resursa i spoljašnjih inputa na najmanju moguću mjeru,
- 3) recikliranju otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog porijekla kao sirovine u biljnoj i stočarskoj proizvodnji,
- 4) održavanju zdravlja biljaka preventivnim mjerama, izborom odgovarajućih vrsta, sorti ili heterogenog materijala otpornih na štetne organizme i bolesti, plodoredom, mehaničkim i fizičkim metodama, te zaštitom prirodnih neprijatelja štetnih organizama,
- 5) upotrebi sjemena i životinja sa visokim stepenom genetske raznovrsnosti, otpornosti na bolesti i dugovječnosti,
- 6) izboru biljnih vrsta i sorti sposobnim da u specifičnim sistemima organske proizvodnje i agroekološkim uslovima daju prinos, imaju otpornost na bolesti i sposobnost prirodnog ukrštanja,
- 7) upotrebi biljnog reproduktivnog materijala (organski heterogeni biljni materijal), sorti ili hibrida pogodnih za organsku proizvodnju,
- 8) proizvodnji sjemena sorti pomoću prirodne reproduktivne sposobnosti i fokusiranjem na zadržavanje unutar prirodnih barijera ukrštanja,
- 9) ne dovodeći u pitanje propis o sjemenu poljoprivrednog bilja, podsticanju proizvođača da koristi biljni reproduktivni materijal dobijen sa sopstvenog gazdinstva, kako bi podstakli korišćenje genetičkih resursa prilagođenih posebnim uslovima organske proizvodnje,
- 10) izboru vrste i rase životinja i biranju jedinki visokog stepena genetske raznovrsnosti, sposobnosti životinja da se prilagode lokalnim uslovima, njihovoj priplodnoj vrijednosti, dugovječnosti, vitalnosti i otpornosti na bolesti ili zdravstvene probleme,
- 11) načinu stočarske proizvodnje, prilagođene lokaciji i zemljištu,
- 12) primjeni načina uzgoja kojim se podstiče jačanje imuniteta i jača prirodna odbrana od bolesti, uključujući redovno kretanje i pristup otvorenim prostorima i pašnjacima,
- 13) ishrani životinja hranom za životinje organskog porijekla koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog porijekla iz organske proizvodnje i od prirodnih materija koji nisu poljoprivrednog porijekla,

14) proizvodnji proizvoda iz organske stočarske proizvodnje, odnosno od životinja koje su cijeli život, od rođenja ili od kad su se izlegle, bile uzgajane na organskim proizvodnim jedinicama,

15) održavanju zdravog vodenog okruženja i kvaliteta okolnih vodenih i kopnenih ekosistema,

16) ishrani vodenih organizama hranom za životinje dobijenom održivim korišćenjem ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje, a koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog porijekla koji potiču iz organske proizvodnje,

17) izbjegavanju svakog ugrožavanja vrsta koje su važne za očuvanje, a koje može da uzrokuje organska proizvodnja.

Posebna načela koja se primjenjuju u preradi hrane iz organske proizvodnje

Član 8.

Prerada hrane iz organske proizvodnje zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) proizvodnji hrane od organskih sastojaka poljoprivrednog porijekla,
- 2) ograničavanju upotrebe prehrambenih aditiva u hrani, sastojaka koji ne potiču iz organske proizvodnje sa pretežno tehnološkom ili senzornom funkcijom, kao i pomoćnih sredstava u proizvodnji, tako da se koriste u najmanjoj mogućoj mjeri i samo ako za tim postoji suštinska tehnološka potreba ili za posebne nutritivne namjene,
- 3) isključivanju sastojaka i metoda prerade koji mogu da dovedu u zabludu u pogledu prave prirode proizvoda,
- 4) pažljivoj preradi hrane, po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih metoda,
- 5) isključivanju hrane koja sadrži ili se sastoji od sintetizovanih nanomaterijala.

Posebna načela koja se primjenjuju u preradi organske hrane za životinje

Član 9.

Prerada organske hrane za životinje zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) proizvodnji hrane za životinje iz organskih hraniva,
- 2) ograničavanju upotrebe dodataka hrani za životinje i pomoćnih sredstava u preradi, tako da se koriste u najmanjoj mogućoj mjeri i samo u slučaju osnovnih, tehnoloških i zootehničkih potreba ili za posebne nutritivne namjene,
- 3) isključivanju sastojaka i metoda prerade koji mogu da dovedu u zabludu u pogledu prave prirode proizvoda,
- 4) pažljivoj preradi organske hrane za životinje, po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih metoda.

GLAVA III PRAVILA PROIZVODNJE

Pravila proizvodnje

Član 10.

(1) Proizvođač koji proizvodi organske proizvode obavezan je poštovati pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom kao i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Poljoprivrednim gazdinstvom u sistemu organske proizvodnje upravlja se u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(3) Proizvodi i supstance, odobreni u skladu sa ovim zakonom, mogu se upotrebljavati u organskoj proizvodnji pod uslovom da je njihova upotreba u proizvodnji koja nije organska odobrena u skladu sa posebnim propisima.

(4) Proizvodi i supstance koji su dozvoljeni za upotrebu u organskoj proizvodnji, pod uslovom da su odobreni propisom o sredstvima za zaštitu bilja, jesu:

1) protektanti/safneri, sinergisti i koformulanti kao sastavni dijelovi sredstava za zaštitu bilja,

2) pomoćna sredstva (aditivi/ađuvanti) koja se miješaju sa sredstvima za zaštitu bilja.

(5) Zabranjena je upotreba jonizujućeg zračenje u obradi organske hrane ili hrane za životinje, kao i u obradi sirovina koje se koriste u organskoj hrani ili hrani za životinje.

(6) Zabranjeno je kloniranje životinja i uzgoj životinja kod kojih je došlo do pojave vještački izazvane poliploidije.

(7) Preventivne mjere i mjere predostrožnosti u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije preduzimaju se prema potrebi.

(8) Izuzetno od stava 2. ovog člana, poljoprivredno gazdinstvo može se podijeliti na jasno i efikasno odvojene proizvodne jedinice za organsku proizvodnju, proizvodnju iz perioda konverzije i konvencionalnu proizvodnju, pod uslovom da su na proizvodnoj jedinici uključene:

1) različite vrste i rase životinja,

2) različite vrste i sorte/hibridi biljaka koje se mogu lako razlikovati,

3) alge i životinje iz akvakulture iste vrste, pod uslovom da su mjesta proizvodnje ili proizvodne jedinice jasno i efikasno odvojene.

(9) Izuzetno od stava 8. tačka 2) ovog člana, u slučaju višegodišnjih zasada biljnih vrsta koje imaju period konverzije od najmanje tri godine, mogu se uključiti iste ili različite sorte pod uslovom da je predmetna proizvodnja u okviru plana konverzije, te da se proizvodnja na posljednjem dijelu proizvodnih površina koji se odnosi na organsku proizvodnju započne što je prije moguće i završi u roku od najviše pet godina.

(10) U slučaju iz stava 9. ovog člana, proizvođač:

1) obavještava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo), Republičku upravu za inspekcijske poslove Republike Srpske (u daljem tekstu: Inspektorat) i kontrolnu organizaciju o početku žetve, odnosno berbe za svaki od predmetnih proizvoda, i to najmanje 48 sati unaprijed,

2) po završetku žetve, odnosno berbe obavještava Ministarstvo, Inspektorat i kontrolnu organizaciju o tačnim prinosima sa proizvodnih jedinica, kao i o mjerama preduzetim za razdvajanje proizvoda.

(11) Proizvođač Ministarstvu i kontrolnoj organizaciji dostavlja plan konverzije, koji oni svake godine odobravaju, kao i mjere koje se preduzimaju s ciljem efikasnog i jasnog razdvajanja.

(12) Zahtjevi koji se odnose na različite vrste i sorte/hibride biljaka utvrđene stavom 8. t. 1) i 2) ovog člana, ne primjenjuju se u slučaju istraživačkih i obrazovnih centara, rastilišta, odgajivačkih organizacija, proizvođača rasada, proizvođača sjemena i oplemenjivača.

(13) Ako se u slučajevima iz st. od 8. do 12. ovog člana na svim proizvodnim jedinicama poljoprivrednog gazdinstva ne upravlja prema pravilima organske proizvodnje, proizvođač je dužan da:

1) odvojeno drži proizvode koji se koriste za organske i proizvodne jedinice u periodu konverzije od proizvoda koji se koriste za konvencionalne proizvodne jedinice,

2) drži međusobno odvojeno proizvode proizvedene na organskim proizvodnim jedinicama, proizvode iz perioda konverzije i proizvode proizvedene na konvencionalnim proizvodnim jedinicama,

3) vodi odgovarajuće evidencije da bi se pokazalo efektivno razdvajanje proizvodnih jedinica, kao i proizvoda proizvedenih na tim proizvodnim jedinicama.

(14) Ministar donosi pravilnik o postupcima razvrstavanja gazdinstava na organske proizvodne jedinice, proizvodne jedinice u periodu konverzije i proizvodne jedinice koje nisu organske.

Period konverzije

Član 11.

(1) Proizvođači koji proizvode poljoprivredne proizvode, alge i proizvode iz akvakulture obavezni su da se tokom čitavog perioda konverzije pridržavaju pravila o organskoj proizvodnji utvrđenih ovim zakonom.

(2) Period konverzije počinje nakon što se proizvođač prijavi Ministarstvu i dostavi ugovor sa kontrolnom organizacijom.

(3) Biljke i biljni proizvodi smatraju se organskim proizvodima ukoliko se pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom primjenjuju na parcele tokom perioda konverzije od najmanje dvije godine prije sjetve, odnosno sadnje, ili kod livada ili višegodišnjeg krmnog bilja, tokom perioda od najmanje dvije godine prije njihove upotrebe kao organske hrane za životinje, ili kod trajnih usjeva koji nisu krmno bilje, tokom perioda od najmanje tri godine prije prve berbe organskih proizvoda.

(4) Period prije uključenja u organsku proizvodnju se ne može retroaktivno priznati kao dio perioda konverzije, osim:

1) katastarskih parcela proizvođača koje su podlijegale mjerama definisanim programom koji ima za cilj obezbjeđivanje da na tim parcelama nisu upotrebljavani proizvodi ili supstance osim onih koje su odobrene za upotrebu u organskoj proizvodnji,

2) ako proizvođač može da dokaže da su parcele bile prirodne ili da poljoprivredno zemljište koje u periodu od najmanje tri godine nije tretirano proizvodima ili supstancama koje nisu odobrene za upotrebu u organskoj proizvodnji.

(5) Proizvodi proizvedeni tokom perioda konverzije ne smiju da se stavljaju u promet kao organski proizvodi, ali se mogu stavljati u promet kao proizvodi iz perioda konverzije u slučaju:

1) biljnog reproduktivnog materijala, pod uslovom da je ispoštovan period konverzije od najmanje 12 mjeseci,

2) hrane biljnog porijekla i hrane za životinje biljnog porijekla, pod uslovom da proizvod sadrži samo jedan poljoprivredni sastojak koji je poljoprivredni usjev i da je ispoštovan period konverzije od najmanje 12 mjeseci prije žetve.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju period konverzije, uključujući period konverzije za različite vrste životinja, životinje akvakulture i alge, uslovi za skraćanje i produženje perioda konverzije, pravila koja se primjenjuju u slučaju istovremene konverzije zemljišta i životinja, kao i postupci retroaktivnog priznavanja perioda konverzije i dokumentacija koju je potrebno dostaviti u svrhu retroaktivnog priznavanja perioda konverzije.

Zabrana upotrebe GMO

Član 12.

(1) U organskoj proizvodnji GMO, proizvodi proizvedeni od GMO i proizvodi proizvedeni pomoću GMO ne smiju da se koriste kao sastojak u hrani ili hrani za životinje ili kao hrana, hrana za životinje, pomoćna sredstva u proizvodnji, sredstva za zaštitu i ishranu bilja, oplemenjivači zemljišta, biljni reproduktivni materijal, mikroorganizmi ili životinje.

(2) Porijeklo proizvoda koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje, u pogledu GMO i proizvoda proizvedenih od GMO zabranjenih za životinje, utvrđuje se na osnovu oznake na proizvodu ili na osnovu pratećeg dokumenta koji je priložen ili dostavljen uz proizvod, u skladu sa propisom koji reguliše oblast GMO.

(3) Proizvođači koji koriste proizvode koji ne potiču iz organske proizvodnje i koji nisu hrana ili hrana za životinje, moraju prilikom nabavke tih proizvoda tražiti od dobavljača dokaz da dostavljeni proizvodi nisu genetički modificirani, proizvedeni od GMO ili proizvedeni pomoću GMO.

Pravila za organsku biljnu proizvodnju

Član 13.

(1) Pored pravila proizvodnje koja su utvrđena u čl. 10, 11. i 12. ovog zakona, za organsku biljnu proizvodnju primjenjuju se sljedeća pravila:

1) da se organski usjevi, osim onih koji prirodno rastu u vodi, proizvode u zemljištu ili u zemljištu pomiješanim ili obogaćenim materijalima i proizvodima dozvoljenim u organskoj proizvodnji, u vezi sa podzemnim slojem i podlogom,

2) da su u organskoj proizvodnji dozvoljeni postupci kao što su gajenje biljaka za proizvodnju ukrasnog i začinskog bilja u posudama koje se krajnjem potrošaču prodaju zajedno sa posudom, kao i proizvodnja sadnica ili rasada u posudama za dalje presađivanje,

3) da je zabranjena hidroponska proizvodnja, odnosno metod gajenja biljaka koje prirodno ne rastu u vodi, kod kojih se korijenje nalazi samo u hranjivom rastvoru ili u inernom mediju kojem je dodat hranjivi rastvor,

4) da primjena agrotehničkih mjera u organskoj biljnoj proizvodnji ima za cilj da spriječi ili svede na najmanju moguću mjeru zagađenje životne sredine,

5) da prilikom izbora reproduktivnog materijala proizvođači daju prednost reproduktivnom materijalu iz organske proizvodnje.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju agrotehničke mjere za organsku biljnu proizvodnju, uključujući posebna odstupanja propisana u stavu 1. t. 2) i 3) ovog člana, pravila o upravljanju zemljištem i održavanju plodnosti zemljišta, kontroli štetočina i korova, čišćenju i dezinfekciji, obaveznom vođenju evidencija i pripremi proizvoda, kao i detaljna pravila za specifične biljke i biljne proizvode, kao što su način sakupljanja divljih vrsta u njihovim prirodnim staništima ili pravila o proizvodnji pečuraka.

Porijeklo biljaka, uključujući biljni reproduktivni materijal

Član 14.

(1) Za proizvodnju biljaka i biljnih proizvoda u organskoj proizvodnji koristi se isključivo organski biljni reproduktivni materijal.

(2) Za dobijanje biljnog reproduktivnog materijala, matična biljka i, po potrebi, druge biljke namijenjene za proizvodnju biljnog reproduktivnog materijala proizvode se u skladu sa ovim zakonom najmanje jednu generaciju ili u slučaju višegodišnjih usjeva, najmanje jednu generaciju tokom dvije vegetacione sezone.

(3) Za proizvodnju sorti i hibrida pogodnih za organsku proizvodnju, aktivnosti oplemenjivanja odvijaju se u sistemu organske proizvodnje i baziraju se na unapređenje genetske raznovrsnosti, oslanjanja na prirodnu reproduktivnu sposobnost, te na agroekološke osobine, otpornost na bolesti i štetočine, kao i na prilagođavanje raznovrsnim lokalnim zemljišnim i klimatskim uslovima.

(4) Organski heterogeni biljni reproduktivni materijal može se staviti u promet bez ispunjavanja zahtjeva za registraciju i bez ispunjavanja kategorije certifikacije za

predosnovni, osnovni i certificovani materijal ili zahtjeve za druge kategorije koji su navedeni u propisima kojima se uređuje oblast proizvodnje sjemena poljoprivrednog bilja, rasada i sadnog materijala, nakon što dobavljač organskog heterogenog materijala obavijesti Ministarstvo.

(5) Biljne vrste i sorte koje se koriste kao reproduktivni materijal u organskoj biljnoj proizvodnji upisuju se u Registar sorti sjemena poljoprivrednog bilja, kao i u Registar sorti sadnog materijala, a na osnovu zahtjeva koji podnosi oplemenjivač sorte ili njegov ovlašćeni zastupnik u skladu sa zakonom i propisima koji uređuju oblast sjemena i sadnog materijala.

(6) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada podaci prikupljeni u bazi podataka, a koju vodi Ministarstvo, pokažu da organski biljni reproduktivni materijal ili biljni reproduktivni materijal iz perioda konverzije nije dostupan u dovoljnom kvalitetu ili količini da zadovolji potrebe proizvođača, Ministarstvo odobrava upotrebu biljnog reproduktivnog materijala koji nije proizveden u organskoj proizvodnji u skladu sa ovim zakonom.

(7) Izuzetno od stava 2. ovog člana, Ministarstvo može ovlastiti proizvođače koji proizvode biljni reproduktivni materijal za upotrebu u organskoj proizvodnji da koriste biljni reproduktivni materijal koji ne potiče iz organske proizvodnje, i to kada matične biljke ili, gdje je relevantno, druge biljke namijenjene za proizvodnju biljnog reproduktivnog materijala proizvedenog u skladu sa stavom 2. ovog člana nisu dostupne u dovoljnoj količini ili kvalitetu.

(8) Odobrenje za upotrebu biljnog reproduktivnog materijala koji ne potiče iz organske proizvodnje pribavlja se prije sjetve, odnosno sadnje usjeva.

(9) Biljni reproduktivni materijal koji ne potiče iz organske proizvodnje ne može se tretirati drugim sredstvima za zaštitu bilja osim onim koji su dozvoljeni za tretiranje sjemena i koji su dozvoljeni u organskoj proizvodnji.

(10) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju proizvodnja reproduktivnog materijala u organskoj proizvodnji, odobrenje za upotrebu reproduktivnog materijala iz perioda konverzije i biljnog reproduktivnog materijala iz proizvodnje koji ne potiče iz organske proizvodnje, kao i uslovi i pravila za upotrebu i stavljanje u promet organskog heterogenog biljnog reproduktivnog materijala.

Pravila za organsku stočarsku proizvodnju, uključujući porijeklo životinja

Član 15.

(1) Pored pravila koja se odnose na organsku biljnu proizvodnju koja su propisana ovim zakonom, na organsku stočarsku proizvodnju, uključujući i pčelarstvo, primjenjuju se i pravila propisana ovim članom.

(2) Organska stočarska proizvodnja, uključujući životinjsku akvakulturu, osim pčelarstva nije dozvoljena ukoliko proizvođač nema pravni osnov za korišćenje zemljišta, odnosno organskih proizvodnih jedinica ili jedinica iz perioda konverzije.

(3) Ne dovodeći u pitanje pravila o periodu konverzije, životinje iz organske proizvodnje se rađaju ili izliježu i uzgajaju na organskim proizvodnim jedinicama.

(4) Za uzgoj životinja iz organske proizvodnje primjenjuju se prirodne metode razmnožavanja, a dozvoljava se i vještačko osjemenjavanje.

(5) Razmnožavanje nije dozvoljeno izazvati ili otežavati hormonskom terapijom ili drugim supstancama sa sličnim učinkom, osim ako se radi o obliku veterinarskog terapijskog tretmana pojedinačnih životinja, kao ni korišćenje drugih oblika vještačkog razmnožavanja kao što su kloniranje i prenos embriona.

(6) Izbor rasa mora odgovarati načelima organske proizvodnje, kojima se mora garantovati visok standard dobrobiti životinja, kao i da se spriječi patnja i sakaćenje životinja.

(7) Pri izboru rasa ili sojeva proizvođači prednost daju autohtonim rasama ili sojevima sa velikim stepenom genetske raznovrsnosti, sposobnosti životinja da se prilagode lokalnim uslovima, uzgojnoj vrijednosti, dugovječnosti, vitalnosti, otpornosti na bolesti ili zdravstvene probleme, a da se pritom ne šteti njihovoj dobrobiti.

(8) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za organsku stočarsku proizvodnju, gustinu populacije i minimalne površine za otvorene i zatvorene prostore, pravila za period konverzije za proizvodne jedinice uključujući i životinje, porijeklo životinja, upotrebu životinja koje ne potiču iz organske proizvodnje, ishranu, zdravstvenu zaštitu, objekte za uzgoj životinja i stočarske prakse, dobrobit životinja, pripremu neprerađenih proizvoda, kao i dodatna pravila za pojedine vrste i kategorije životinja.

Pravila za organsku proizvodnju algi i životinja iz akvakulture

Član 16.

(1) Pored pravila proizvodnje propisanih čl. 10, 11. i 12. ovog zakona, na organsku proizvodnju životinja iz akvakulture, proizvodnju zooplanktona, mikroračića, rotatorija, crva i drugih vodenih životinja koje se upotrebljavaju kao hrana za životinje primjenjuju se pravila iz ovog člana.

(2) Proizvodne aktivnosti, u smislu ovog člana, obavljaju se na lokacijama koje nisu podložne zagađenju proizvodima ili supstancama koje nisu odobrene za upotrebu u organskoj proizvodnji, ili štetnim supstancama koje bi ugrozile organsku prirodu proizvoda.

(3) Organske i proizvodne jedinice koje nisu iz organske proizvodnje razdvajaju se, vodeći računa o prirodnoj situaciji proizvodnih jedinica, razdvojenosti sistema za distribuciju vode, udaljenosti, plimi i oseci, kao i uzvodnoj i nizvodnoj lokaciji organske proizvodne jedinice.

(4) Proizvođač dostavlja Ministarstvu i kontrolnoj organizaciji plan održivog upravljanja proizvodne jedinice za akvakulturu i berbu algi.

(5) Plan iz stava 4. ovog člana ažurira se godišnje i obuhvata efekte uticaja i praćenje stanja životne sredine, kao i mjere koje treba preduzeti da bi se smanjili negativni uticaji na obalni dio, uključujući kontrolisano ispuštanje hranjivih materija u životnu sredinu, evidentirajući nadzor i popravku tehničke opreme.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za organski uzgoj algi i životinja iz akvakulture, uslovi za period konverzije za proizvodne jedinice u akvakulturi, uključujući i životinje akvakulture, odvajanje organskih proizvodnih jedinica od proizvodnih jedinica koje ne potiču iz organske proizvodnje, priprema neprerađenih proizvoda, dodatna pravila za pojedine vrste i kategorije životinja, porijeklo životinja iz akvakulture, ishrana, zdravstvena zaštita, smještaj, uzgojne prakse i dobrobit životinja.

Pravila proizvodnje za organsku prerađenu hranu

Član 17.

(1) Pored pravila proizvodnje propisanih čl. 10, 11. i 12. ovog zakona, na proizvodnju prerađene organske hrane primjenjuju se pravila iz ovog člana.

(2) Prehrambeni aditivi, pomoćna sredstva u proizvodnji i druge supstance i sastojci koji se upotrebljavaju u preradi organske hrane, kao i svi primijenjeni postupci prerade, uključujući i dimljenje, moraju biti u skladu sa načelima dobre proizvođačke prakse.

(3) Proizvođači koji vrše preradu hrane organskog porijekla obavezni su da vode evidenciju, uspostavljaju i ažuriraju postupke kojim se utvrđuju kritične faze prerade, čime se obezbjeđuje sljedivost da su proizvedeni i prerađeni proizvodi u skladu sa ovim zakonom, te da sprovode mjere predostrožnosti i odgovarajuće mjere čišćenja, kao i da prate njihovu

efikasnost i garantuju da se proizvodi koji nisu iz organske proizvodnje ne stavljaju u promet sa oznakom koja upućuje na organsku proizvodnju.

(4) Prerađeni organski proizvodi, proizvodi iz perioda konverzije i proizvodi koji nisu iz organske proizvodnje pripremaju se vremenski ili prostorno odvojeno jedni od drugih, a ako se u istom proizvodnom objektu pripremaju ili skladište organski proizvodi, proizvodi iz perioda konverzije i proizvodi koji nisu iz organske proizvodnje, u bilo kojoj kombinaciji, proizvođač:

1) o tome obavještava Ministarstvo i kontrolnu organizaciju,

2) sprovodi proizvodni proces dok se ne dovrši proizvodna serija, prostorno ili vremenski odvojeno od sličnih radnji koje se obavljaju na bilo kojoj drugoj vrsti proizvoda (organski proizvod, proizvod iz perioda konverzije ili proizvod koji nije iz organske proizvodnje),

3) skladišti organske proizvode, proizvode iz perioda konverzije i proizvode koji nisu iz organske proizvodnje, prije i nakon rukovanja proizvodima, tako da su prostorno ili vremenski odvojeni jedni od drugih,

4) vodi ažuriranu evidenciju o svim preduzetim radnjama, kao i o količinama prerađenih proizvoda, koju čuva i stavlja na raspolaganje prilikom kontrole,

5) preduzima potrebne mjere kako bi se osigurala identifikacija serija i izbjeglo miješanje ili međusobna zamjena organskih proizvoda, proizvoda iz perioda konverzije i proizvoda koji nisu iz organske proizvodnje,

6) sprovodi radnje na organskim ili proizvodima iz perioda konverzije samo nakon ispravnog čišćenja proizvodne opreme.

(5) Zabranjena je upotreba proizvoda, supstanci i tehnike pomoću kojih se ponovo uspostavljaju svojstva izgubljena tokom prerade i skladištenja organske hrane, ispravljaju posljedice nemarnosti u preradi organske hrane ili koji bi na neki drugi način mogli da dovedu do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda namijenjenih za stavljanje u promet kao organske hrane.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje proizvodnja organske prerađene hrane, kao i upotreba određenih proizvoda i supstanci u preradi hrane.

Pravila proizvodnje za organsku prerađenu hranu za životinje

Član 18.

(1) Pored pravila proizvodnje propisanih čl. 10, 11. i 12. ovog zakona, pravila utvrđena ovim članom primjenjuju se u proizvodnji organske prerađene hrane za životinje.

(2) Dodaci, pomoćna sredstva u preradi i druge supstance i sastojci koji se upotrebljavaju u preradi organske hrane za životinje, kao i svi primijenjeni postupci prerade, uključujući i dimljenje, moraju biti u skladu sa načelima dobre proizvođačke prakse.

(3) Proizvođači koji proizvode organsku prerađenu hranu za životinje vode evidenciju, uspostavljaju i ažuriraju postupke kojim se utvrđuju kritične faze prerade, čime se obezbjeđuje sljedivost da su proizvedeni i prerađeni proizvodi u skladu sa ovim zakonom, sprovode mjere predostrožnosti i odgovarajuće mjere čišćenja i prate njihovu djelotvornost i efikasnost i o tome vode evidenciju, te garantuju da se proizvodi koji nisu iz organske proizvodnje ne stavljaju u promet sa oznakom koja upućuje na organsku proizvodnju.

(4) Prerađeni organski proizvodi, proizvodi iz perioda konverzije i konvencionalni proizvodi koji se koriste kao hrana za životinje pripremaju se vremenski ili prostorno odvojeno jedni od drugih, a kada se u objektu za pripremu pripremaju ili skladište organski proizvodi, proizvodi iz perioda konverzije i konvencionalni proizvodi, u bilo kojoj kombinaciji, proizvođač:

1) o tome obavještava Ministarstvo i kontrolnu organizaciju,

2) sprovodi proizvodni proces neprekidno dok se ne dovrši proizvodna serija, prostorno ili vremenski odvojeno od sličnih radnji koje se obavljaju na bilo kojoj drugoj vrsti proizvoda (organski proizvod, proizvod iz perioda konverzije ili proizvod koji nije iz organske proizvodnje),

3) skladišti organske proizvode, proizvode iz perioda konverzije i proizvode koji nisu iz organske proizvodnje, prije i nakon rukovanja proizvodima, tako da su prostorno ili vremenski odvojeni jedni od drugih,

4) vodi ažuriranu evidenciju o svim preduzetim radnjama, kao i o količinama prerađenih proizvoda, koju čuva i stavlja na raspolaganje prilikom kontrole,

5) preduzima potrebne mjere kako bi se osigurala identifikacija serija i izbjeglo miješanje ili međusobna zamjena organskih proizvoda, proizvoda iz perioda konverzije i proizvoda koji nisu iz organske proizvodnje,

6) sprovodi radnje na organskim ili proizvodima iz perioda konverzije samo nakon primjerenog čišćenja proizvodne opreme.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi o proizvodnji prerađene organske hrane za životinje, kao i o upotrebi određenih proizvoda i supstanci u preradi hrane za životinje.

Pravila proizvodnje za organsko vino, proizvode od grožđa i vina

Član 19.

(1) Pored pravila proizvodnje utvrđenih čl. 10, 12. i 17. ovog zakona, pravila utvrđena ovim članom, kao i posebnim propisima kojim se uređuju proizvodi od grožđa i vina primjenjuju se za organska vina, odnosno organske proizvode od grožđa i vina.

(2) Organsko vino i proizvodi od grožđa i vina proizvode se od sirovina iz organske proizvodnje.

(3) Samo proizvodi i supstance koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa ovim zakonom mogu se koristiti za proizvodnju organskih proizvoda od grožđa i vina, između ostalog i tokom sprovođenja enoloških postupaka i praksi, procesa i načina obrade, u skladu sa uslovima i ograničenjima utvrđenih propisom o vinima koji propisuju proizvodnju grožđa i vina.

(4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju dodatna pravila proizvodnje organskih vina, odnosno organskih proizvoda od grožđa i vina, a koja se odnose na enološke postupke, procese, upotrebu određenih proizvoda i supstanci, odnosno enoloških sredstava i načine obrade koji su dozvoljeni u proizvodnji organskih vina, kao i ograničenja u proizvodnji organskog vina, odnosno organskih proizvoda od grožđa i vina.

Pravila proizvodnje za kvasac koji se upotrebljava kao hrana ili hrana za životinje

Član 20.

(1) Pored pravila proizvodnje iz čl. 10, 12, 17. i 18. ovog zakona, pravila utvrđena ovim članom primjenjuju se za kvasce koji se upotrebljavaju kao hrana ili hrana za životinje.

(2) Za proizvodnju kvasca upotrebljavaju se samo organski proizvedeni supstrati.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje proizvodnja kvasca i upotreba određenih proizvoda i supstanci, odnosno sastojaka u proizvodnji kvasca.

Pravila proizvodnje za ostale proizvode

Član 21.

Ministar može propisati pravila proizvodnje, perioda konverzije, načine obrade i prakse za ostale dozvoljene proizvode i supstance koji nisu obuhvaćeni čl. od 13. do 20. ovog zakona.

Pravila proizvodnje u vanrednim slučajevima

Član 22.

(1) U vanrednim slučajevima usljed klimatskih, geografskih ili strukturnih poteškoća, elementarnih nepogoda i bolesti, pri postupcima proizvodnje, praćenja, nadzora i izvještavanja neophodno je:

1) obezbijediti pokretanje ili održavanje organske proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima koja su suočena sa klimatskim, geografskim ili strukturnim poteškoćama,

2) omogućiti pristup sjemenu i sadnom materijalu za reprodukciju, stočnoj hrani, životinjama, sastojcima i drugim poljoprivrednim inputima, pod uslovom da oni koji su dobijeni metodama organske proizvodnje nisu dostupni na tržištu,

3) rješavanje posebnih pitanja u vezi sa upravljanjem organskom stočarskom proizvodnjom,

4) plansko korišćenje proizvoda i supstanci u organskoj proizvodnji,

5) donijeti privremene mjere koje omogućavaju nastavak ili ponovo pokretanje organske proizvodnje u slučaju prirodnih katastrofa i izazvanih šteta.

(2) U vanrednim slučajevima iz stava 1. ovog člana, a kada je neophodno radi osiguravanja pristupa određenim sastojcima poljoprivrednog porijekla, ako takvi sastojci nisu dostupni iz organske proizvodnje u dovoljnoj količini, Ministarstvo na zahtjev proizvođača može privremeno odobriti upotrebu sastojaka poljoprivrednog porijekla iz konvencionalne proizvodnje za proizvodnju prerađene hrane, i to na period od najviše šest mjeseci.

(3) Ako se i poslije isteka odobrenja od šest mjeseci utvrdi da dostupnost sastojaka poljoprivrednog porijekla iz organske proizvodnje i dalje nije u dovoljnoj količini za ispunjavanje kvalitativnih i kvantitativnih potreba proizvođača, proizvođač može da podnese zahtjev za odobrenje dodatnog perioda iz stava 2. ovog člana.

(4) Odobrenje iz stava 2. ovog člana može se produžiti najviše dva puta po šest mjeseci, a ako se i nakon isteka dva produženja utvrdi da dostupnost sastojaka u organskoj formi ne zadovoljava kvantitativne i kvalitativne potrebe proizvođača, može se pokrenuti procedura u skladu sa članom 24. ovog zakona.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju kriterijumi za određivanje vanrednih situacija i izuzeci postupanja u tim slučajevima.

Sakupljanje, transport, pakovanje i skladištenje organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije

Član 23.

(1) Proizvođači mogu istovremeno sakupljati organske proizvode, proizvode iz perioda konverzije i konvencionalne proizvode samo ako su preduzete odgovarajuće mjere kojim bi se spriječila bilo kakva mogućnost miješanja ili međusobna zamjena organskih proizvoda, proizvoda iz perioda konverzije i konvencionalnih proizvoda, kao i mjere kojim bi se osigurala identifikacija organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije.

(2) Proizvođač je dužan da vodi i čuva evidencije o danima sakupljanja, satima, području, datumu i vremenu prijema proizvoda, koje stavlja na raspolaganje kontrolnoj organizaciji.

(3) Proizvođači su dužni da obezbijede da se organski proizvodi transportuju do drugih proizvođača ili proizvodnih jedinica, kao i do veleprodajnih i maloprodajnih objekata u odgovarajućem pakovanju, kontejnerima ili vozilima koja su zatvorena tako da se sadržaj ne može zamijeniti ili kontaminirati bez manipulacije ili oštećenja plombe, te da imaju deklaraciju, etiketu ili prateću dokumentaciju koja sadrži:

- 1) naziv i adresu proizvođača, ako je različita, vlasnika ili trgovca proizvoda,
- 2) naziv proizvoda,
- 3) naziv ili broj koda kontrolne organizacije čijoj kontroli podliježe proizvođač,
- 4) oznaku serije ili lota u skladu sa propisima o hrani, kojom je obezbijedena sljedivost proizvoda,
- 5) informacije o dobavljaču ili prevozniku.

(4) Zatvaranje ambalaže, kontejnera ili vozila nije potrebno kada:

- 1) se transport odvija direktno između dva proizvođača od kojih oba podliježu sistemu organske kontrole,
- 2) transport uključuje samo organske ili samo proizvode iz perioda konverzije,
- 3) su proizvodi praćeni dokumentacijom u skladu sa stavom 3. ovog člana,
- 4) proizvođači koji otpremaju robu i proizvođači koji primaju robu, čuvaju dokumentaciju o takvim transportnim operacijama, koja je na raspolaganju kontrolnoj organizaciji.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način transporta, dodatne informacije koje se navode na pakovanju i pratećim dokumentima, uključujući i smješu za životinje ili mješavinu sjemena krmnog bilja, pravila o prijemu, pakovanju i skladištenju organskih proizvoda, hrane za životinje i živih životinja.

Odobrenje proizvoda i supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji

Član 24.

(1) Odobreni proizvodi i supstance za upotrebu u organskoj proizvodnji stavljaju se na ograničavajuću listu proizvoda i supstanci, i to:

- 1) aktivne supstance koje se koriste u sredstvima za zaštitu bilja,
- 2) sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta,
- 3) hraniva koja nisu iz organske proizvodnje, a koja potiču od biljaka, algi, životinja ili kvasca, ili kao hraniva mikrobiološkog ili mineralnog porijekla,
- 4) dodaci hrani za životinje i pomoćna sredstva u proizvodnji i preradi,
- 5) proizvodi za čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, skladišta, bazena sa stalnim protokom vode, koridora, zgrada ili objekata koji se koriste u uzgoju životinja,
- 6) proizvodi za čišćenje i dezinfekciju zgrada i objekata koji se koriste za biljnu proizvodnju, uključujući i skladišta na poljoprivrednom gazdinstvu,
- 7) proizvodi za čišćenje i dezinfekciju u prostorijama za preradu i skladištenje.

(2) Osim za proizvode i supstance iz stava 1. ovog člana, na ograničavajuću listu stavlja se i supstance za upotrebu u proizvodnji prerađene organske hrane i kvasaca koji se upotrebljavaju kao hrana ili hrana za životinje:

- 1) prehrambeni aditivi i pomoćna sredstva u proizvodnji,
- 2) sastojci poljoprivrednog porijekla koji nisu iz organske proizvodnje, a koji se koriste u proizvodnji prerađene organske hrane,
- 3) pomoćna sredstva u proizvodnji za proizvodnju kvasca i proizvoda od kvasca.

(3) Odobreni proizvodi i supstance iz stava 1. ovog člana treba da se zasnivaju na načelima propisanim ovim zakonom, a koji su:

1) ključni za kontinuiranu proizvodnju i upotrebu kojoj su namijenjeni,
2) biljnog, algalnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla, osim u slučajevima kada proizvodi ili supstance dobijeni iz takvih izvora nisu dostupni u dovoljnim količinama ili nisu odgovarajućeg kvaliteta ili kada alternativni proizvodi nisu dostupni.

(4) Odobreni proizvodi i supstance za upotrebu u organskoj proizvodnji stavljaju se na listu iz stava 1. ovog člana:

1) u slučaju proizvoda iz stava 1. tačka 1) ovog člana ukoliko je njihova upotreba od suštinskog značaja za suzbijanje štetnih organizama za koje nisu dostupne druge biološke, fizičke ili uzgojne alternative, uzgojne prakse ili druge efikasne prakse upravljanja, a ako takvi proizvodi nisu biljnog, algalnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla i nisu identični svom prirodnom obliku, njihova upotreba može se odobriti samo ukoliko uslovi za njihovu upotrebu isključuju bilo kakav direktan kontakt sa jestivim dijelovima usjeva,

2) u slučaju proizvoda iz stava 1. tačka 2) ovog člana ako je njihova upotreba ključna za postizanje ili održavanje plodnosti zemljišta ili za ispunjavanje posebnih zahtjeva usjeva za hranivima ili za specifične svrhe poboljšanja zemljišta,

3) u slučaju proizvoda iz stava 1. t. 3) i 4) ovog člana ako je:

1. njihova upotreba neophodna za održavanje zdravlja životinja, njene dobrobiti i vitalnosti, te se njima doprinosi adekvatnoj ishrani kojom se ispunjavaju fiziološke i etološke potrebe predmetnih vrsta ili je njihova upotreba potrebna za proizvodnju ili konzervisanje hrane za životinje, jer bez upotrebe takvih supstanci nije moguće proizvesti ili konzervisati hranu za životinje,

2. hrana za životinje mineralnog porijekla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini prirodnog porijekla, osim u slučajevima kada proizvodi ili supstance iz takvih izvora nisu dostupni u dovoljnim količinama, nisu odgovarajućeg kvaliteta ili ne postoji alternativno rješenje,

3. potrebna upotreba hraniva koje nije organskog biljnog ili životinjskog porijekla jer hraniva organskog biljnog i životinjskog porijekla nisu dostupna u dovoljnim količinama,

4. potrebna upotreba začina koji nisu organskog porijekla, začinskog bilja i melase, jer ti proizvodi nisu dostupni iz organske proizvodnje, a moraju biti proizvedeni ili prerađeni bez upotrebe hemijskih rastvarača, te je njihova upotreba ograničena na 1% unosa hrane za životinje za određenu vrstu, izraženo kao procenat suve materije u hrani za životinje poljoprivrednog porijekla, na godišnjem nivou.

(5) Odobreni proizvodi i supstance iz stava 2. ovog člana zasnivaju se na načelima propisanim ovim zakonom, kao i na sljedećim uslovima:

1) ako nisu dostupni alternativni proizvodi ili supstance odobrene u skladu sa ovim članom ili tehnike koje su u skladu sa ovim zakonom,

2) ako je nemoguće proizvesti ili konzervisati hranu ili ispuniti određene prehrambene zahtjeve propisane posebnim propisima, a da se ne koriste ovim proizvodima i supstancama,

3) ako su prisutni u prirodi i mogli su biti podvrgnuti samo mehaničkim, fizičkim, biološkim, enzimskim ili mikrobiološkim procesima, osim u slučajevima kada proizvoda ili supstanci iz takvih izvora nema u dovoljnim količinama ili ako nisu odgovarajućeg kvaliteta,

4) ako organski sastojak nije dostupan u dovoljnim količinama.

(6) Upotreba hemijski sintetizovanih proizvoda i supstanci, u skladu sa stavom 1. t. 1) i 2) ovog člana, treba da bude strogo ograničena na slučajeve kada bi upotreba spoljašnjih inputa iz člana 6. tačka 6) ovog zakona doprinijela negativnom uticaju na životnu sredinu.

(7) Dozvoljena sredstva za zaštitu bilja koja se mogu koristiti u organskoj proizvodnji i sredstva za ishranu bilja i oplemenjivača zemljišta ažuriraju se u skladu sa propisima koji regulišu predmetne oblasti.

(8) Ministar donosi ograničavajuću listu proizvoda i supstanci iz stava 1. ovog člana.

Prikupljanje podataka o dostupnosti na tržištu

Član 25.

(1) Ministarstvo vodi registre koji sadrže podatke o biljnom reproduktivnom materijalu iz organske proizvodnje i biljnom reproduktivnom materijalu iz perioda konverzije, uključujući sjemenski krompir, kao i registar životinja iz organskog uzgoja za dalji uzgoj i mladih životinja iz organske akvakulture koji su dostupni na tržištu Republike Srpske.

(2) Registri iz stava 1. ovog člana objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

(3) Biljne vrste i sorte koje se koriste kao reproduktivni materijal u organskoj proizvodnji upisuju se u Registar sorti sjemena poljoprivrednog bilja i Registar sorti sadnog materijala na osnovu zahtjeva koji podnosi vlasnik sorte ili njegov ovlašćeni zastupnik, u skladu sa propisima koji regulišu oblasti sjemena i sadnog materijala.

(4) Registri iz stava 1. ovog člana omogućavaju proizvođačima koji stavljaju u promet organski biljni reproduktivni materijal i biljni reproduktivni materijal iz perioda konverzije, kao i životinje za dalji uzgoj iz organskog uzgoja uvid u stanje na tržištu, sa sljedećim podacima:

1) o dostupnom organskom biljnom reproduktivnom materijalu i biljnom reproduktivnom materijalu iz perioda konverzije, poput organskog heterogenog biljnog reproduktivnog materijala ili sorti i hibrida odgovarajućih za organsku proizvodnju, uključujući sjemenski krompir, o količini tog materijala iskazanog u težini i periodu u godini kada je dostupan,

2) o životinjama iz organskog uzgoja, kao i o životinjama za koje može da se odobri izuzeće u smislu uvođenja životinja koje nisu iz organske proizvodnje u organsku proizvodnju, o broju raspoloživih životinja koje su kategorizovane prema polu, rasi i sojevima, starosnoj dobi životinja, te ostale značajne informacije,

3) o mladim životinjama iz organske akvakulture za dalji uzgoj koje su dostupne i njihovom zdravstvenom statusu, kao i o proizvodnom kapacitetu za svaku vrstu iz akvakulture.

(5) Proizvođači mogu da daju informacije o biljnom reproduktivnom materijalu, životinjama ili mladim životinjama iz akvakulture za dalji uzgoj i treba da obezbijede da se informacije redovno ažuriraju, a u suprotnom, smatra se da nema dostupnog reproduktivnog materijala, odnosno životinja za organsku proizvodnju, tj. da se ne nalazi na tržištu.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju način i oblik vođenja registara iz stava 1. ovog člana.

Obaveze i mjere u slučaju sumnje na neusaglašenost

Član 26.

Ako proizvođač sumnja da proizvod koji je proizveo, preradio, uvezao ili zaprimio od drugog proizvođača nije u skladu sa ovim zakonom, obavezan je da:

1) identifikuje i odvoji predmetni proizvod,

2) provjeri da li je sumnja opravdana,

3) ne stavlja proizvod u promet kao organski proizvod ili proizvod iz perioda konverzije i ne koristi ga u organskoj proizvodnji, osim ako se sumnja može otkloniti,

4) ako je sumnja dokazana ili ako se ne može otkloniti, odmah obavijesti kontrolnu organizaciju i Inspektorat i dostavi im dostupne informacije i dokumentaciju,

5) sarađuje sa kontrolnom organizacijom i Inspektoratom na provjeri i utvrđivanju razloga sumnje na neusaglašenost.

Mjere predostrožnosti kako bi se izbjegla prisutnost neodobrenih proizvoda i supstanci

Član 27.

(1) Kako bi se spriječila kontaminacija proizvodima ili supstancama koji nisu odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 10. stav 3. ovog zakona, proizvođači preduzimaju sljedeće mjere u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije:

1) uspostavljaju sistemsko prepoznavanje kritičnih faza proizvodnog procesa i mjera kako bi se prepoznali i izbjegli rizici od kontaminacije organske proizvodnje, te redovno preispituju i prilagođavaju takve mjere,

2) ispunjavaju i druge uslove propisane ovim zakonom kojima se osigurava razdvajanje organskih proizvoda, proizvoda iz perioda konverzije i proizvoda iz konvencionalne proizvodnje.

(2) Ako proizvođač sumnja da proizvod koji se namjerava staviti u promet kao organski proizvod ili proizvod iz perioda konverzije nije u skladu sa ovim zakonom, obavezan je da:

1) identifikuje i odvoji predmetni proizvod,

2) provjeri da li je sumnja opravdana,

3) ne stavlja predmetni proizvod u promet kao organski proizvod ili proizvod iz perioda konverzije i ne upotrebljava ga u organskoj proizvodnji, osim ako se sumnja može otkloniti,

4) ako je sumnja dokazana ili ako se ne može otkloniti, odmah obavijesti kontrolnu organizaciju i Inspektorat i dostavi im dostupne informacije i dokumentaciju,

5) u potpunosti sarađuje sa kontrolnom organizacijom na utvrđivanju i provjeri razloga prisustva neodobrenih proizvoda ili supstanci.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju postupanje proizvođača i mjere koje proizvođač treba da uspostavi kako bi se prepoznali i izbjegli rizici kontaminacije, postupci u slučaju sumnje da proizvod nije u skladu sa ovim zakonom, kao i dostavljanje relevantne dokumentacije.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisutnosti neodobrenih proizvoda ili supstance

Član 28.

(1) Kada se Inspektoratu, odnosno kontrolnoj organizaciji dostave informacije o prisutnosti proizvoda ili supstanci koje nisu odobrene za upotrebu u organskoj proizvodnji ili takve informacije dobiju od proizvođača ili otkriju takve proizvode i supstance u organskom ili proizvodu iz perioda konverzije, tada se:

1) sprovode službene kontrole da bi se utvrdio izvor i uzrok s ciljem provjere usaglašenosti sa ovim zakonom, tako da se kontrola završi što je prije moguće, uzimajući u obzir rok trajanja proizvoda kao i samu složenost slučaja,

2) privremeno zabranjuje stavljanje na tržište organskih ili proizvoda iz perioda konverzije i njihova upotreba dok se čekaju rezultati kontrole iz tačke 1) ovog stava.

(2) Proizvod nije dozvoljeno staviti na tržište kao organski ili proizvod iz perioda konverzije niti koristiti u organskoj proizvodnji ako Inspektorat ili kontrolna organizacija utvrdi kod proizvođača da:

1) je upotrebljavao proizvode ili supstance koji nisu odobreni u organskoj proizvodnji,
2) nije preduzeo mjere predostrožnosti iz člana 27. stav 1. ovog zakona,
3) nije postupio po nalogu Inspektorata ili kontrolne organizacije na otklanjanju utvrđenih nedostataka.

(3) Proizvođač ima pravo da uputi primjedbu, a koja ne spriječava uklanjanje proizvoda iz prometa dok se ne utvrde rezultati kontrole iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

(4) Kontrolna organizacija vodi evidencije o izvršenim kontrolama iz stava 1. ovog člana.

(5) Proizvođač preduzima mjere koje su potrebne da bi se izbjegla buduća kontaminacija.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju metodologija za otkrivanje i procjenu prisustva proizvoda i supstanci koji nisu odobreni u skladu sa ovim zakonom, te načini evidentiranja i obavješćavanja u ovim slučajevima.

Stručni savjet za organsku proizvodnju

Član 29.

(1) Radi razmatranja stručnih pitanja, davanja stručnih mišljenja i ostvarivanja ciljeva u oblasti organske proizvodnje, Vlada imenuje stručni savjet za organsku proizvodnju (u daljem tekstu: Stručni savjet).

(2) Stručni savjet razmatra stručna pitanja, te daje stručna mišljenja i prijedloge koji se odnose na:

- 1) planove i posebne programe u oblasti organske proizvodnje,
- 2) preporuke za izradu propisa u oblasti organske proizvodnje,
- 3) preporuke s ciljem poboljšanja organske proizvodnje.

(3) Stručni savjet čine predstavnici akademske zajednice, proizvođača, organa uprave, ovlašćenih kontrolnih organizacija, organizacija za zaštitu potrošača, kao i predstavnici nevladinih organizacija koje se bave pitanjima organske proizvodnje.

(4) Stručni savjet donosi poslovnik o radu kojim se reguliše način rada, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad.

(5) Administrativno-tehničke poslove za potrebe Stručnog savjeta obavlja Ministarstvo.

GLAVA IV

OZNAČAVANJE ORGANSKIH PROIZVODA

Upotreba izraza koji upućuju na organsku proizvodnju

Član 30.

(1) Certifikovani proizvodi i njihov reklamni materijal, prateća dokumentacija i etikete obilježavaju se izrazima koji označavaju porijeklo organskog proizvoda (kao što su organski – org., ekološki – eko, biološki – bio i sl.), kao i privatnom oznakom proizvođača, odnosno udruženja proizvođača, bilo da su sami ili u kombinaciji.

(2) Ukoliko se izrazi iz stava 1. ovog člana ili njihove skraćenice nalaze na oznakama proizvoda, reklamnom materijalu ili komercijalnim dokumentima, smatra se da je proizvod označen izrazom koji upućuje na organsku proizvodnju.

(3) U slučaju proizvoda iz člana 3. ovog zakona, nije dozvoljeno upotrebljavati izraze iz stava 1. ovog člana za označavanje proizvoda, na reklamnom materijalu ili na komercijalnim dokumentima proizvoda ako proizvodi nisu u skladu sa ovim zakonom.

(4) U označavanju ili oglašavanju ne smiju se koristiti nikakvi izrazi, uključujući izraze koji se koriste u žigovima ili nazivima preduzeća, kao ni prakse koje bi mogle potrošača ili korisnika dovesti u zabludu sugerišući da su proizvod i njegovi sastojci proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.

(5) Proizvodi koji su proizvedeni tokom perioda konverzije ne smiju se označavati ili oglašavati kao organski proizvodi, ali se mogu označiti kao proizvodi iz perioda konverzije u slučaju biljnog reproduktivnog materijala, hrane biljnog porijekla i stočne hrane biljnog porijekla.

(6) Izrazi iz stava 1. ovog člana ne koriste se za proizvode koji na etiketi ili prilikom oglašavanja imaju naznačeno da sadrže GMO, da se sastoje od GMO ili da su proizvedeni od GMO.

(7) Za prerađenu hranu, izrazi iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti:

1) na etiketi, proizvodu ili deklaraciji proizvoda pod uslovom da:

1. prerađena hrana ispunjava uslove propisane članom 17. ovog zakona,
2. najmanje 95% masenog udjela sastojaka poljoprivrednog porijekla je organsko,
3. u slučaju aroma, koriste se samo prirodne aromatične supstance i prirodni aromatični preparati u skladu sa propisom o aromama, ako su sve aromatične komponente i nosači aromatičnih komponenata u dotičnoj aromi organski,

2) samo na spisku sastojaka, pod sljedećim uslovima:

1. manje od 95% masenog udjela sastojaka poljoprivrednog porijekla je organsko i pod uslovom da su svi sastojci u skladu sa pravilima proizvodnje utvrđenim ovim zakonom,
2. prerađena hrana je proizvedena u skladu sa pravilima utvrđenim u ovom zakonu, sa izuzetkom pravila o ograničenoj upotrebi sastojaka koji nisu iz organske proizvodnje,

3) na prodajnim oznakama i spisku sastojaka ako:

1. je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova,
2. je u prodajnoj oznaci proizvoda izraz iz stava 1. ovog člana jasno povezan sa drugim sastojkom koji je organski i razlikuje se od glavnog sastojka,
3. su svi drugi sastojci poljoprivrednog porijekla organski,
4. je prerađena hrana u skladu sa članom 17. ovog zakona.

(8) Na spisku sastojaka iz stava 7. ovog člana mora biti naznačeno koji su sastojci iz organske proizvodnje, a upućivanje na organsku proizvodnju navodi se samo u vezi sa organskim sastojcima.

(9) Na spisku sastojaka iz stava 7. t. 2) i 3) ovog člana navodi se ukupni procenat organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog porijekla.

(10) Izrazi iz stava 1. ovog člana, kada se upotrebljavaju na spisku sastojaka iz stava 7. ovog člana, kao i procenat masenog udjela, navode se u istoj boji i veličini, te istim tipom slova kao i ostali podaci u spisku sastojaka.

(11) Za prerađenu hranu za životinje izrazi iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti u prodajnim oznakama proizvoda i spisku sastojaka ako:

- 1) je prerađena hrana za životinje u skladu sa proizvodnim pravilima navedenim u članu 18. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega,

- 2) su svi sastojci poljoprivrednog porijekla koji se nalaze u prerađenoj hrani za životinje organski,

- 3) je najmanje 95% suve materije proizvoda organsko.

(12) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju obilježavanje proizvoda i skraćenice koje se koriste u označavanju organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije.

Označavanje proizvoda i supstanci koje se koriste u organskoj biljnoj proizvodnji

Član 31.

(1) Proizvodi i supstance koji se koriste u sredstvima za zaštitu bilja ili kao sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta koja su odobrena u skladu sa čl. 10. i 24. ovog zakona, mogu nositi oznaku kojom se upućuje da su ti proizvodi ili supstance odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa propisima koji regulišu predmetne oblasti.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje označavanje proizvoda i supstanci koje se koriste u organskoj biljnoj proizvodnji.

Obavezni izrazi

Član 32.

(1) Na proizvodima koji su označeni u skladu sa članom 30. ovog zakona obavezno je navesti i sljedeće:

1) broj koda ovlaštene kontrolne organizacije čijoj kontroli podliježe proizvođač koji je obavio zadnju operaciju u okviru proizvodnje ili pripreme,

2) entitetski znak za organsku proizvodnju Republike Srpske, na ambalaži upakovane hrane, osim u slučajevima iz člana 30. stav 5. i stav 7. t. 2) i 3) ovog zakona.

(2) Kada se upotrebljava entitetski znak Republike Srpske za organsku proizvodnju, u istom vidnom polju navodi se mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina, uključujući akvakulturu, od kojih se proizvod sastoji, i to u jednom od sljedećih oblika:

1) „proizvedeno u RS“, ako je sirovina poljoprivrednog porijekla proizvedena u Republici Srpskoj,

2) „proizvedeno u RS i izvan RS“, ako je dio sirovina poljoprivrednog porijekla proizveden u Republici Srpskoj, a dio izvan Republike Srpske,

3) „proizvedeno izvan RS“, ako je sirovina poljoprivrednog porijekla proizvedena izvan Republike Srpske.

(3) Za označavanje mjesta na kome su proizvedene sirovine poljoprivrednog porijekla od kojih se proizvod sastoji, mali maseni udio sastojka može se zanemariti, pod uslovom da ukupna količina zanemarenih sastojaka ne prelazi 5% ukupnog masenog udjela sirovina poljoprivrednog porijekla.

(4) Riječi „u RS“ ili „izvan RS“ ili „EU“ ili naziv zemlje ili regije, po boji, veličini i tipu slova ne smiju biti uočljivije od naziva proizvoda.

(5) Proizvodi koji su obilježeni znakom koji se odnosi na organsku proizvodnju u skladu sa propisima EU i drugih zemalja, stavljaju se na tržište Republike Srpske uz obavezno isticanje broja koda i entitetskog znaka iz stava 1. ovog člana.

(6) Oznake iz st. 1. i 2. ovog člana navode se na istaknutom mjestu tako da su lako uočljive, čitljive i neizbrisive.

(7) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju označavanje, izgled znaka, pravila za korišćenje, isticanje, veličina, izgled, sastav, dodjeljivanje koda ovlaštenim kontrolnim organizacijama, kao i uslovi za deklarisanje, označavanje, predstavljanje, pakovanje, promet, upotrebu i oglašavanje proizvoda proizvedenih u skladu sa ovim zakonom.

Entitetski znak za organski proizvod

Član 33.

(1) Entitetski znak za organski proizvod koristi se za označavanje, prezentaciju i reklamiranje proizvoda, uključujući informativnu i obrazovnu svrhu, pod uslovom da se tom

upotrebom potrošači ne dovode u zabludu u pogledu organske proizvodnje i označavanja organskih proizvoda.

(2) Entitetski znak za organski proizvod ne smije se koristiti za prerađenu hranu iz člana 30. stav 7. t. 2) i 3) ovog zakona, kao ni za proizvode iz perioda konverzije iz člana 30. stav 5. ovog zakona.

(3) Upotreba entitetskog znaka za organski proizvod je obavezna za sve proizvode koji se stavljaju u promet, uključujući i proizvode iz uvoza, uz upotrebu obaveznih izraza iz člana 32. ovog zakona.

(4) Znak za organski proizvod je službena potvrda da je proizvod certifikovan.

(5) Znak za organsku proizvodnju stavlja se u skladu sa propisima koji regulišu označavanje organskih proizvoda, izgled, veličinu i sadržaj znaka za organski proizvod.

GLAVA V

CERTIFIKACIJA

Sistem certifikacije

Član 34.

(1) Prije stavljanja bilo kojih proizvoda u promet kao organskih ili kao proizvoda iz perioda konverzije, proizvođači ili grupe proizvođača koji proizvode, prerađuju, distribuiraju ili skladište organske proizvode ili proizvode iz perioda konverzije, kao i oni koji uvoze ili izvoze takve proizvode ili stavljaju u promet, obavezni su prijaviti svoju aktivnost Ministarstvu radi upisa u Registar organskih proizvođača.

(2) Proizvođači ili grupe proizvođača u prijavi iz stava 1. ovog člana navode kontrolnu organizaciju sa kojom imaju zaključen ugovor, a koja provjerava usklađenost njihove proizvodnje sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega i izdaje certifikat o usaglašenosti sa ovim zakonom.

(3) Pravna ili fizička lica koja plasiraju prethodno upakovane organske proizvode direktno krajnjem potrošaču ili korisniku, izuzeti su od obaveze prijavljivanja iz stava 1. ovog člana, kao i obaveze posjedovanja certifikata, pod uslovom da takve proizvode ne proizvode, ne prerađuju, ne skladište (osim ako je to u vezi sa mjestom prodaje), ne uvoze ih i nisu takve aktivnosti podugovorili sa drugim proizvođačem.

(4) Ako su proizvođači ili grupa proizvođača bilo koji dio svojih aktivnosti povjerali trećim stranama kao kooperantima, dužni su to prijaviti Ministarstvu i kontrolnoj organizaciji, pri čemu kontrolna organizacija provjerava usaglašenost povjerenih aktivnosti kod kooperanata.

(5) Proizvođači ili grupe proizvođača potpisuju ugovor sa izabranom kontrolnom organizacijom, plaćaju odgovarajuću naknadu za troškove kontrole i certifikacije, a te podatke kontrolna organizacija objavljuje na svojoj zvaničnoj internet stranici.

(6) Proizvođači, grupa proizvođača i kooperanti vode evidencije o svim aktivnostima kojima se bave, a koje su propisane ovim zakonom.

(7) Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje ažuriran Registar organskih proizvođača, koji sadrži nazive i adrese proizvođača i grupa proizvođača koji su prijavili svoje aktivnosti u skladu sa stavom 1. ovog člana, uključujući certifikate izdate u skladu sa ovim zakonom.

(8) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju način i uslovi prijave za kontrolne organizacije, proizvođače ili grupe proizvođača, postupci ažuriranja i vođenja evidencije i Registra organskih proizvođača.

Certifikat

Član 35.

(1) Ako proizvođači ili grupe proizvođača ispunjavaju uslove, kontrolna organizacija izdaje sertifikat svim proizvođačima ili grupama proizvođača koji su prijavili svoje aktivnosti, te ako je njihova proizvodnja usaglašena sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Sertifikat se izdaje na propisanom obrascu, u štampanom ili elektronskom obliku, te omogućava identifikaciju proizvođača, uključujući spisak kooperanata, kategoriju proizvoda obuhvaćenu sertifikatom i period važenja.

(3) Proizvođači ili grupe proizvođača koji nemaju ugovore sa kontrolnom organizacijom i ne posjeduju sertifikat u skladu sa stavom 1. ovog člana, ne mogu da stavljaju u promet proizvode iz člana 3. stav 1. ovog zakona kao organske proizvode ili proizvode iz perioda konverzije.

(4) Proizvođač ili grupa proizvođača ne mogu dobiti sertifikat od više kontrolnih organizacija, uključujući slučajeve u kojima taj proizvođač ili grupa proizvođača učestvuje u različitim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, za istu ili različitu vrstu proizvoda.

(5) Proizvođač kao član grupe proizvođača ne može dobiti pojedinačan sertifikat ni za jednu aktivnost obuhvaćenu sertifikacijom grupe proizvođača kojoj pripada.

(6) Prilikom sertifikacije proizvodi se razvrstavaju u sljedeće kategorije:

1) neprerađeno bilje i biljni proizvodi, uključujući sjemeni i drugi biljni reproduktivni materijal,

2) životinje i neprerađeni životinjski proizvodi,

3) alge i neprerađeni proizvodi akvakulture,

4) prerađeni poljoprivredni proizvodi, uključujući proizvode akvakulture, koji se upotrebljavaju u prehrambene svrhe,

5) hrana za životinje,

6) vino,

7) drugi proizvodi koji nisu obuhvaćeni prethodnim kategorijama.

(7) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju izgled i sadržina sertifikata, način i postupak izdavanja, te spisak i drugih proizvoda za koje se izdaje sertifikat.

Grupa proizvođača

Član 36.

(1) Grupa proizvođača formira se od članova koji su proizvođači proizvoda iz člana 3. stav 1. ovog zakona.

(2) Grupa proizvođača iz stava 1. ovog člana:

1) uspostavlja zajednički sistem marketinga za proizvode koje proizvode,

2) uspostavlja sistem interne kontrole (u daljem tekstu: SIK), koji se sastoji od dokumentovanog skupa kontrolnih aktivnosti i procedura, u skladu sa kojima su imenovana lica ili kontrolna organizacija odgovorni za utvrđivanje usaglašenosti svakog člana grupe sa ovim zakonom.

(3) Kontrolna organizacija ukida sertifikat iz člana 35. ovog zakona za cijelu grupu gdje postoje nedostaci u uspostavljanju ili funkcionisanju SIK, posebno u pogledu propusta u otkrivanju ili ispravljanju neusaglašenosti pojedinih članova grupe proizvođača, a koji utiču na integritet organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije.

(4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju sastav i veličina grupe, uspostavljanje i funkcionisanje sistema interne kontrole, dokumenti i sistem vođenja evidencije i izvještavanja za grupe proizvođača.

GLAVA VI

SLUŽBENE KONTROLE I DRUGE SLUŽBENE AKTIVNOSTI

Organizacija kontrolnog sistema u organskoj proizvodnji

Član 37.

(1) Za organizaciju službenih kontrola u organskoj proizvodnji nadležno je Ministarstvo.

(2) Ministarstvo povjerava poslove kontrole i certifikacije u oblasti organske proizvodnje jednoj ili više kontrolnih organizacija, koje za ove svrhe podnose zahtjev za ovlašćivanje u skladu sa ovim zakonom.

(3) Nadzor nad ovlašćenim kontrolnim organizacijama vrši Inspektorat.

(4) Nadzor iz stava 3. ovog člana ima za cilj provjeru ispunjenosti uslova propisanih ovim zakonom, efikasnost i efektivnost postupaka kontrole, nepristrasnost i nediskriminatorski odnos prema proizvođačima, kao i pravilno sprovođenje poslova datih rješenjem o ovlašćivanju za obavljanje poslova kontrole i certifikacije u organskoj proizvodnji.

(5) Ministarstvo može da ukine ovlašćenje dato kontrolnoj organizaciji na osnovu ovog zakona, uzimajući u obzir rezultate nadzora i akreditacije izdate od strane akreditacionog tijela.

(6) Inspektorat vrši i kontrolu organskih proizvoda stavljenih u promet, kako bi se garantovalo da su u prometu samo organski proizvodi proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.

(7) Pored pravila službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti propisanih propisima kojima se reguliše oblast službenih kontrola, primjenjuju se i pravila propisana ovim zakonom.

(8) Službene kontrole i druge službene aktivnosti sprovode se tokom cijelog procesa u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, a s ciljem provjere da li su proizvodi iz člana 3. stav 1. ovog zakona proizvedeni u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuju službene kontrole.

Povjeravanje određenih poslova kontrolnim organizacijama iz oblasti službenih kontrola

Član 38.

(1) Poslove u vezi sa provjerom usaglašenosti sa ovim zakonom iz oblasti službenih kontrola Ministarstvo povjerava jednoj ili više ovlašćenih kontrolnih organizacija u skladu sa sljedećim uslovima:

1) da je ovlašćena kontrolna organizacija upisana u Registar poslovnih subjekata u skladu sa propisima,

2) da raspolaže stručnim znanjem, opremom i infrastrukturuom koji su potrebni za obavljanje poslova iz oblasti službenih kontrola koji su mu povjereni,

3) da ima zaposlena lica sa odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom,

4) da je nepristrasna i da nije u sukobu interesa u vezi sa obavljanjem zadataka kontrole, a posebno da ne postoje okolnosti koje mogu, direktno ili indirektno, da utiču na nepristrasnost stručnog postupanja u vezi sa izvršavanjem poslova iz oblasti službenih kontrola koje su im povjereni,

5) da posluje i da je akreditovana u skladu sa standardom 17065 Ocjenjivanje usaglašenosti – zahtjevi za tijela koja sprovode certifikaciju proizvoda, procesa i usluga.

(2) Ovlašćenje iz oblasti službenih kontrola izdaje se na period od godinu dana i može se produžiti u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom, i to na zahtjev kontrolne organizacije koji mora biti podnesen najmanje dva mjeseca prije isteka roka ovlašćenja.

(3) Ministarstvo ovlašćenim kontrolnim organizacijama ne može povjeriti poslove službenih kontrola i poslove povezane sa drugim službenim aktivnostima, i to:

1) nadzor i reviziju drugih kontrolnih organizacija,

2) ovlašćenje za odobravanje izuzeća, osim izuzeća za upotrebu biljnog reproduktivnog materijala koji ne potiče iz organske proizvodnje,

3) ovlašćenje za zaprimanja prijava aktivnosti od proizvođača ili grupe proizvođača u skladu sa članom 34. stav 1. ovog zakona,

4) procjenu učestalosti obavljanja fizičkih provjera organskih pošiljki prije njihovog stavljanja u promet,

5) uspostavljanje zajedničkog kataloga mjera.

(4) Ministarstvo ne može da povjerava poslove službenih kontrola i poslove povezane sa drugim službenim aktivnostima fizičkim licima.

(5) Ministarstvo može da ukine ovlašćenje izdato kontrolnoj organizaciji ako:

1) postoje dokazi da kontrolna organizacija ne izvršava povjerene poslove u skladu sa ovim zakonom,

2) kontrolna organizacija ne sprovodi blagovremene i odgovarajuće aktivnosti za otklanjanje utvrđenih nedostataka,

3) je utvrđeno da je narušena njena nezavisnost ili nepristrasnost,

4) je akreditacija iz stava 1. tačka 5) ovog člana koju ima kontrolna organizacija suspendovana ili oduzeta.

(6) Ministarstvo može da ukine ovlašćenja za poslove službenih kontrola ili određenih poslova povezanih sa drugim službenim aktivnostima u skladu sa stavom 5. ovog člana, te da odluči hoće li certifikati koje je predmetna kontrolna organizacija izdala prije ukidanja i dalje biti važeći, o čemu obavještava proizvođače i grupe proizvođača.

(7) Prije ukidanja ovlašćenja izdatog za poslove službenih kontrola ili poslove povezane sa drugim službenim aktivnostima, Ministarstvo može da suspenduje ovo ovlašćenje:

1) na period od 90 dana, tokom kojeg kontrolna organizacija ispravlja nedostatke utvrđene u toku inspeksijske kontrole izvršene od nadležnog inspektora,

2) na period na koji je suspendovana akreditacija.

(8) Ako je ovlašćenje za poslove službenih kontrola ili poslova povezanih sa drugim službenim aktivnostima suspendovano ili ukinuto, kontrolna organizacija ne izdaje certifikate.

(9) U slučaju suspenzije ovlašćene kontrolne organizacije, Ministarstvo:

1) odlučuje hoće li certifikati koje je kontrolna organizacija izdala prije datuma suspenzije ili ukidanja i dalje biti važeći,

2) ukida suspenziju povjerenih poslova što je prije moguće, odnosno nakon što kontrolna organizacija ispravi nedostatke ili neusaglašenosti iz stava 7. tačka 1) ovog člana ili nakon što je akreditaciono tijelo ukinulo suspenziju akreditacije iz stava 7. tačka 2) ovog člana.

(10) Ministar rješenjem povjerava poslove kontrolnoj organizaciji koja ispunjava uslove za obavljanje poslova službenih kontrola u organskoj proizvodnji iz stava 1. ovog člana, te istim rješenjem dodjeljuje broj koda ovlašćenoj kontrolnoj organizaciji.

(11) Rješenje ministra iz stava 10. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(12) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi u vezi sa povjeravanjem poslova službenih kontrola i poslova povezanih sa drugim službenim aktivnostima kontrolnim organizacijama, ukidanjem ili suspenzijom povjerenih poslova.

Zahtjev za ovlašćenje kontrolnih organizacija za kontrolu i certifikaciju

Član 39.

(1) Za obavljanje poslova kontrole i certifikacije u organskoj proizvodnji ministar rješenjem ovlašćuje jednu ili više kontrolnih organizacija na osnovu zahtjeva koji se podnosi Ministarstvu.

(2) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana kontrolna organizacija dostavlja sljedeće:

1) dokaz da ima zaposlena lica, opremu i infrastrukturu koji su potrebni za obavljanje poslova iz oblasti kontrole i certifikacije,

2) dokaz da ima zaposlena lica sa odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom,

3) izjavu o povjerljivosti i nepristrasnosti, te da nije u sukobu interesa u vezi sa obavljanjem zadataka kontrole, a koji direktno ili indirektno utiče na nepristrasnost stručnog postupanja u vezi sa izvršavanjem poslova iz oblasti službenih kontrola,

4) kopiju sertifikata o akreditaciji u skladu sa standardom 17065 Ocjenjivanje usaglašenosti – zahtjevi za tijela koja sprovode certifikaciju proizvoda, procesa i usluga, koju je izdalo domaće ili međunarodno akreditaciono tijelo.

(3) Rješenje o ovlašćenju iz stava 1. ovog člana izdaje se na period od godinu dana i može sa produžiti u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ovlašćena kontrolna organizacija iz stava 1. ovog člana dostavlja Ministarstvu sljedeće:

1) postupak procjene rizika, kojim se utvrđuje dinamika i učestalost provjere usaglašenosti proizvođača i grupe proizvođača,

2) detaljan opis kontrolnih mjera koje kontrolna organizacija primjenjuje na proizvođače i grupe proizvođača koji su predmet kontrole,

3) spisak mjera i postupaka koji su u skladu sa zajedničkim katalogom mjera, a koje se primjenjuju na proizvođače i grupe proizvođača u slučaju sumnje ili utvrđene neusaglašenosti.

(5) Ovlašćena kontrolna organizacija dužna je da obavijesti Ministarstvo o naknadnim izmjenama podataka iz stava 4. ovog člana, i to u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

Lista ovlašćenih kontrolnih organizacija

Član 40.

(1) Ministar rješenjem utvrđuje Listu ovlašćenih kontrolnih organizacija, koja se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(2) Ministarstvo vodi evidenciju o Listi ovlašćenih kontrolnih organizacija, koja sadrži:

1) naziv i adresu ovlašćene kontrolne organizacije,

2) datum podnošenja zahtjeva za davanje, odnosno obnavljanje ovlašćenja,

3) datum donošenja rješenja o ovlašćenju, odnosno obnavljanju ovlašćenja,

4) broj koda ovlašćene kontrolne organizacije,

5) podatke o nastalim promjenama u vezi sa ispunjenošću uslova za obavljanje poslova kontrole i certifikacije u organskoj proizvodnji.

(3) Evidencija iz stava 2. ovog člana vodi se u elektronskom obliku.

Pravila o službenim kontrolama i mjere koje trebaju preduzeti kontrolne organizacije

Član 41.

(1) Službene kontrole koje se sprovode u skladu sa ovim zakonom obuhvataju:

1) provjeru da li proizvođač ili grupa proizvođača primjenjuje preventivne mjere i mjere predostrožnosti iz člana 10. stav 7. i člana 27. ovog zakona u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije,

2) u slučaju kada se na gazdinstvu nalaze proizvodne jedinice koje ne potiču iz organske proizvodnje ili iz perioda konverzije, supstance, proizvodi, mjere i postupci koji se upotrebljavaju na tim proizvodnim jedinicama obuhvataju provjere tih parcela za koje je prethodni period retroaktivno priznat kao dio perioda konverzije i provjere na proizvodnim jedinicama koje nisu organske,

3) ako proizvođači ili grupa proizvođača istovremeno sakupljaju, prerađuju, skladište i prevoze do drugih proizvođača ili jedinica organske proizvode, proizvode iz perioda konverzije i konvencionalne proizvode, provjera evidencija, mjera, postupaka i procedura obavlja se da bi se u svakom trenutku mogli identifikovati ti proizvodi, vodeći računa da su oni sve vrijeme prostorno i vremenski odvojeni, uključujući skladištenje i aktivnosti pripreme,

4) provjeru da li je uspostavljen, kao i da li funkcioniše sistem interne kontrole grupe proizvođača.

(2) Službene kontrole sprovode se radi provjere usaglašenosti sa ovim zakonom u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, uzimajući u obzir moguće neusaglašenosti koje se određuju na osnovu:

1) vrste, veličine i strukture proizvođača i grupa proizvođača,

2) dužine perioda tokom kojeg se proizvođači i grupa proizvođača bave organskom proizvodnjom, preradom i distribucijom,

3) rezultata kontrola sprovedenih u skladu sa ovim članom,

4) vremena koje je potrebno za obavljene aktivnosti,

5) kategorije proizvoda,

6) vrste, količine i vrijednosti proizvoda, kao i njihovog razvoja tokom vremena,

7) mogućnosti miješanja proizvoda ili kontaminacije neodobrenim proizvodima ili supstancama,

8) primjene odstupanja ili izuzeća od pravila od strane proizvođača i grupe proizvođača,

9) kritičnih tačaka u vezi sa neusaglašenostima i vjerovatnoći neusaglašenosti u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije,

10) aktivnosti koje su povjerene kooperantima.

(3) Svi proizvođači i grupe proizvođača, osim onih iz člana 35. stav 3. ovog zakona, podliježu provjeri usaglašenosti minimalno jednom godišnje.

(4) Provjera usaglašenosti uključuje fizički pregled na terenu, osim ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) u prethodnim kontrolama predmetnog proizvođača i grupe proizvođača nije otkrivena neusaglašenost koja utiče na integritet organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije tokom najmanje tri uzastopne godine,

2) predmetni proizvođači i grupe proizvođača ocijenjeni su na osnovu elemenata iz st. 1. i 2. ovog člana, te je vjerovatnoća njihove neusaglašenosti mala.

(5) Ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 4. ovog člana, period između dva fizička pregleda na terenu ne smije da bude duži od 24 mjeseca.

(6) Službene kontrole koje se sprovode u skladu sa stavom 1. ovog člana, radi provjere usaglašenosti sa ovim zakonom, treba da:

1) se sprovode bez prethodne najave, osim u slučajevima gdje je najava neophodna i opravdana, a ukoliko proizvođač zahtijeva službenu kontrolu, kontrolna organizacija može da odluči da li će sprovesti službenu kontrolu sa prethodnom najavom ili bez nje, osiguravajući da se obavlja propisani minimalni procenat svih službenih kontrola bez prethodne najave,

2) se sprovode uzimanjem odgovarajućeg broja uzoraka koji se uzimaju u skladu sa metodama i tehnikama službenih kontrola,

3) osiguraju da se u vezi sa provjerom usaglašenosti iz stava 3. ovog člana kontroliše odgovarajući broj proizvođača koji su članovi grupe proizvođača.

(7) Izdavanje ili ponovno izdavanje certifikata iz člana 35. ovog zakona zavisi od rezultata provjere usaglašenosti iz ovog člana.

(8) Za svaku službenu kontrolu koju sprovede kontrolna organizacija, sačinjava se zapisnik u pisanom ili elektronskom obliku, a koji sadrži svrhu, metode, rezultat i aktivnosti koje kontrolna organizacija zahtijeva da proizvođač sprovede.

(9) Zapisnik se sačinjava za svaku službenu kontrolu sprovedenu radi provjere usaglašenosti sa ovim zakonom i mora biti potpisan od proizvođača ili grupe proizvođača kako bi se potvrdio prijem zapisnika u pismenoj formi, a obavezno se čuva najmanje pet godina.

(10) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju minimalan procenat svih službenih kontrola koje se vrše bez prethodne najave, minimalan procenat dodatnih kontrola, minimalan broj uzetih uzoraka i minimalan broj službenih kontrola proizvođača koji su članovi grupe proizvođača.

Dodatna pravila o mjerama koje trebaju preduzeti proizvođači i grupe proizvođača

Član 42.

(1) Proizvođač ili grupa proizvođača, radi sprovođenja službenih kontrola ili drugih službenih aktivnosti, a na zahtjev Inspektorata i kontrolne organizacije, dužni su da omogućе pristup:

1) proizvodnim jedinicama, opremi, prevoznom sredstvu, objektima i drugim mjestima pod kontrolom proizvođača i njihovog okruženja,

2) ukoliko posjeduje, svom računarskom sistemu za upravljanje informacijama,

3) životinjama i proizvodima koji su pod njihovom kontrolom,

4) dokumentima i svim drugim neophodnim informacijama.

(2) U toku službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti proizvođač pomaže i sarađuje sa zaposlenima u Inspektoratu i kontrolnoj organizaciji u obavljanju njihovih poslova.

(3) Proizvođač ili grupa proizvođača dužni su da:

1) vode evidenciju radi dokazivanja usaglašenosti sa ovim zakonom,

2) daju precizne podatke potrebne za službene kontrole,

3) preduzimaju odgovarajuće mjere da bi se osigurala usaglašenost sa ovim zakonom,

4) redovno ažuriraju promjene, kao i da bez odgađanja obavijeste kontrolnu organizaciju o aktivnostima koje se dešavaju na proizvodnim jedinicama, u skladu sa zakonom.

(4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju evidencija za dokazivanje usaglašenosti sa ovim zakonom, izjave i druga obavještenja potrebna za službene kontrole o relevantnim praktičnim mjerama za obezbjeđivanje usaglašenosti sa ovim zakonom.

Dodatne obaveze kontrolnih organizacija

Član 43.

(1) Kontrolna organizacija ovlaštena za poslove u skladu sa članom 38. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, obavezna je da Ministarstvo:

1) redovno i kad god to zatraži, obavijesti o ishodu službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti koje su sproveli,

2) odmah obavijesti o ishodu službenih kontrola koji upućuje na neusaglašenost ili ukazuje na vjerovatnoću postojanja neusaglašenosti, osim ako je posebnim propisom propisano drugačije,

3) ima pristup svim prostorijama i objektima, te sarađuje i pruža odgovarajuću pomoć.

(2) Kontrolna organizacija dostavlja Ministarstvu:

1) do 31. januara tekuće godine, spisak proizvođača i grupe proizvođača koji su bili predmet njihove kontrole do 31. decembra prethodne godine,

2) do 31. marta tekuće godine, podatke o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima sprovedenim u prethodnoj godini,

3) do 31. marta tekuće godine, izvještaj koji sadrži relevantne informacije o slučajevima kontaminacije nedozvoljenim proizvodima ili supstancama u prethodnoj godini za proizvođače i grupe proizvođača sa kojima imaju ugovore u skladu sa ovim zakonom.

(3) Izvještaj iz stava 2. tačka 3) ovog člana sadrži naziv proizvođača i grupe proizvođača, kao i podatke o prirodi otkrivene kontaminacije, a posebno o uzroku, izvoru i nivou kontaminacije, kao i količini i prirodi kontaminiranih proizvoda, a ako su se predmetni proizvodi izvozili, izvještaj sadrži i podatke o zemlji izvoza.

(4) Ovlaštena kontrolna organizacija dužna je da savjesno sprovodi neophodne mjere za obezbjeđenje povjerljivosti informacija dobijenih tokom obavljanja poslova kontrole i certifikacije.

(5) Kontrolor ne može vršiti službene kontrole u sopstvenim proizvodnim jedinicama, a lica zaposlena u kontrolnoj organizaciji ne mogu biti proizvođači, odnosno pravno lice koje kontroliše i certifikuje ista kontrolna organizacija.

(6) Kontrolor jedne ovlaštene kontrolne organizacije može obavljati poslove kontrole u drugoj ovlaštenoj kontrolnoj organizaciji samo ako su obe kontrolne organizacije saglasne i ako ne postoji sukob interesa.

Obuke

Član 44.

(1) Nadležni inspektori, lica zaposlena u organima uprave, jedinicama lokalne samouprave, zaposlena lica ovlašćenih kontrolnih organizacija dužni su da pohađaju odgovarajuće obuke za sprovođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) Ministar donosi pravilnik o uslovima i minimalnim zahtjevima u vezi sa programom obuka iz oblasti organske proizvodnje.

Dodatna pravila o mjerama koja utiču na status organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije

Član 45.

(1) U slučaju neusaglašenosti koja utiče na status organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije tokom svih faza proizvodnje, prerade i distribucije kao posljedica upotrebe neodobrenih proizvoda, supstanci, postupaka ili miješanja sa proizvodima koji nisu iz organske proizvodnje, kontrolna organizacija i Inspektorat preduzimaju:

1) aktivnosti neophodne za utvrđivanje porijekla i stepena neusaglašenosti i utvrđivanje odgovornosti proizvođača ili grupe proizvođača,

2) odgovarajuće mjere kojim se obezbjeđuje da navedeni proizvođač otkloni neusaglašenost i spriječi buduće pojave takve neusaglašenosti,

3) aktivnosti kojima se obezbjeđuju da pri označavanju i oglašavanju cijele predmetne serije proizvoda ili proizvodne serije nema upućivanja na organsku proizvodnju.

(2) U slučaju ozbiljne, ponovljene ili trajne neusaglašenosti, Inspektorat i po potrebi kontrolna organizacija obezbjeđuje da se predmetnim proizvođačima ili grupama proizvođača, uz mjere utvrđene u stavu 1. ovog člana, zabrani stavljanje u promet na određen period proizvode koji upućuju na organsku proizvodnju, kao i da im se prema potrebi suspenduje ili ukine certifikat iz člana 35. ovog zakona.

Dodatna pravila o razmjeni informacija

Član 46.

(1) Kada kontrolna organizacija utvrdi neusaglašenost koja može imati posljedice za drugu zemlju, dužna je takve informacije bez odgađanja poslati nadležnim institucijama te zemlje.

(2) Kada tokom službenih kontrola koje se sprovode nad organskim proizvodima porijeklom iz druge zemlje kontrolna organizacija ili Inspektorat utvrdi da takvi proizvodi predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka, dobrobit životinja ili, u pogledu GMO i sredstava za zaštitu bilja, životnu sredinu ili predstavljaju potencijalno ozbiljan rizik, oni bez odgađanja obavještavaju Ministarstvo.

(3) Ministarstvo i kontrolna organizacija odmah dijele informacije sa drugim relevantnim nadležnim institucijama o svim slučajevima sumnje na neusaglašenost koja utiče na integritet organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije.

(4) U slučaju postojanja sumnje na neusaglašenost ili utvrđene neusaglašenosti u odnosu na proizvode koje kontroliše druga kontrolna organizacija, kontrolna organizacija je dužna da odmah obavijesti drugu kontrolnu organizaciju.

(5) Inspektorat i kontrolna organizacija razmjenjuju informacije i sa drugim nadležnim institucijama iz oblasti organske proizvodnje.

(6) Ministarstvo obezbjeđuje dostupnost informacija o rezultatima kontrola Agenciji za agrarna plaćanja Republike Srpske, u skladu sa njenim potrebama.

(7) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju postupci razmjene informacija, kao i postupci za otklanjanje neusaglašenosti.

Laboratorijske analize

Član 47.

Laboratorijske analize sirovina i proizvoda vrše laboratorije koje je ovlastilo Ministarstvo.

GLAVA VII

PROMET ORGANSKIM PROIZVODIMA

Uvoz organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije

Član 48.

(1) Uvezeni organski proizvod ili proizvod iz perioda konverzije koji se stavlja na tržište Republike Srpske mora ispunjavati uslove utvrđene propisima o organskoj

proizvodnji, odnosno zahtjeve koji su ekvivalentni zahtjevima organske proizvodnje, ukoliko posebnim ugovorom sa zemljom izvoznicom nije drugačije uređeno.

(2) Ekvivalentnim zahtjevima za organski proizvod ili proizvod iz perioda konverzije koji se uvozi, ovlaštena kontrolna organizacija, na osnovu izvršene kontrole dokumentacije i certifikata koji je izdat od nadležnog organa zemlje porijekla, izdaje potvrdu da je taj proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(3) Uvezeni organski proizvodi moraju biti upakovani i zapečaćeni na način koji spriječava zamjenu njihovog sadržaja i moraju biti označeni u skladu sa čl. 32. i 33. ovog zakona.

(4) Ispunjenost uslova i mjera za uvoz organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije iz stava 1. ovog člana utvrđuje ovlaštena kontrolna organizacija prije stavljanja na tržište Republike Srpske, pri čemu provjera usaglašenosti obuhvata provjeru dokumentacije i, gdje je to potrebno, na osnovu procjene rizika, fizičku provjeru pošiljke, uključujući uzorkovanje.

(5) Nakon izvršene provjere kontrolna organizacija izdaje potvrdu o usaglašenosti kojom se potvrđuje da je proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i kojom se dozvoljava stavljanje uvezenih organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije u promet.

(6) Uvoznik je dužan da ovlaštenoj kontrolnoj organizaciji dostavi cjelokupnu dokumentaciju na osnovu koje kontrolna organizacija može utvrditi da li je proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i da li je za taj proizvod izdat certifikat od priznatog kontrolnog tijela zemlje porijekla ili zemlje izvoza, kao i podatke o vrsti i količini proizvoda.

(7) Uvoznik koji uvozi organske proizvode i proizvode iz perioda konverzije dužan je da u carinskim dokumentima naznači da su ti proizvodi organski, odnosno iz perioda konverzije.

(8) Uvoznik dostavlja Ministarstvu izvještaj o uvozu organskih proizvoda, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, sa podacima o zemlji porijekla, nazivu uvoznika, te vrsti i količini uvezenih organskih proizvoda.

(9) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za uvoz organskih proizvoda iz člana 3. ovog zakona, potrebna dokumentacija koja se dostavlja kontrolnoj organizaciji za izdavanje potvrde za uvezene organske proizvode.

Izvoz organskih proizvoda i podaci o izvozu

Član 49.

(1) Izvoznik organskih proizvoda dužan je da u jedinstvenu carinsku ispravu (JCI) navede podatke o organskom proizvodu koji se izvozi u skladu sa propisom kojim se uređuju obrasci u carinskom postupku.

(2) Izvoznik koji izvozi organske proizvode dužan je da podatke o količinama i vrsti izvezenog proizvoda dostavlja Ministarstvu.

(3) Izvoznik organskih proizvoda dužan je da Ministarstvu prilikom izvoza dostavlja kopiju transportnog lista ili certifikat o inspekciji (COI) u elektronskom obliku.

(4) Ministar može da propiše dodatna pravila i dokumentaciju u vezi sa izvozom organskih proizvoda.

Postupci u slučaju sumnje na neusaglašenost i primjena kataloga mjera

Član 50.

(1) Kontrolna organizacija u slučaju sumnje na neusaglašenost postupa u skladu sa katalogom mjera, a koji obuhvata:

1) provjere usaglašenosti sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega,
2) privremenu zabranu stavljanja na tržište predmetnih proizvoda kao organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije, kao i njihovu upotrebu u organskoj proizvodnji dok se čekaju rezultati provjere iz tačke 1) ovog stava, a prije donošenja odluke, kontrolna organizacija omogućava proizvođaču ili grupi proizvođača dostavljanje dokaza.

(2) U slučaju da se na osnovu rezultata provjere iz stava 1. tačka 1) ovog člana ne pokaže neusaglašenost koja utiče na integritet organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije, proizvođaču ili grupi proizvođača dozvoljava se upotreba predmetnih proizvoda ili njihovo stavljanje na tržište kao organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju obrazac i postupci primjene kataloga mjera.

GLAVA VIII

NADZOR

Upravni i inspeksijski nadzor

Član 51.

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

(2) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Republička uprava za inspeksijske poslove i jedinice lokalne samouprave posredstvom nadležnih inspektora.

Nadležnosti inspektora

Član 52.

(1) U postupku inspeksijskog nadzora nadležni inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima pravo i dužnost da:

1) kontroliše kontrolnu organizaciju da li ispunjava uslove za obavljanje poslova kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji,

2) kontroliše ovlašćenu kontrolnu organizaciju da li uključuje proizvođača u organsku proizvodnju u skladu sa ovim zakonom,

3) utvrđuje da li ovlašćena kontrolna organizacija vodi evidenciju propisanu ovim zakonom,

4) utvrdi da li ovlašćena kontrolna organizacija vrši kontrolu i sertifikaciju u skladu sa odredbama ovog zakona,

5) utvrđuje da li proizvođač obavlja organsku proizvodnju u skladu sa odredbama ovog zakona,

6) kontroliše da li se prerada, skladištenje, prevoz, obilježavanje, promet i stavljanje na tržište organskih proizvoda vrši u skladu sa ovim zakonom,

7) kod ovlašćene kontrolne organizacije vrši uvid i kontrolu poslovnih knjiga u vezi sa poslovima kontrole i sertifikacije organskih proizvoda,

8) kod proizvođača vrši uvid i kontrolu poslovnih knjiga i ostale evidencije u vezi sa sprovođenjem ovog zakona,

9) privremeno zabrani proizvođaču obilježavanje i oglašavanje proizvodne serije proizvoda za koje je utvrđeno da nisu proizvedeni u skladu sa ovim zakonom,

10) privremeno zabrani proizvođaču stavljanje u promet proizvoda koji nisu obilježeni u skladu sa ovim zakonom,

11) zabrani ovlaštenoj kontrolnoj organizaciji da obavlja poslove kontrole i certifikacije ako utvrdi da ona ne ispunjava uslove za kontrolu i certifikaciju, kao i ako poslove kontrole i certifikacije ne obavlja u skladu sa ovim zakonom,

12) da naredi privremeno uklanjanje iz prometa proizvoda za koji se sumnja da ne potiče iz organske proizvodnje, a koji je označen kao organski proizvod,

13) podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ili izda prekršajni nalog,

14) prati izvršavanje mjera u skladu sa ovim zakonom,

15) naredi druge mjere i preduzme druge radnje u skladu sa ovim zakonom.

(2) Nadležni inspektor, pored vršenja poslova iz stava 1. ovog člana, vrši i nadzor nad primjenom ostalih odredaba ovog zakona.

GLAVA IX KAZNENE ODREDBE

Prekršaji privrednog društva ili drugog pravnog lica – kontrolne organizacije

Član 53.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice – kontrolna organizacija, ako:

1) obavlja poslove kontrole i certifikacije bez važećeg rješenja (član 39. stav 3),

2) bez izvršene provjere izda potvrdu o usaglašenosti kojim se potvrđuje da je proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i kojim se dozvoljava stavljanje uvezenih organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije u promet (član 48. stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu – kontrolnoj organizaciji.

Drugi prekršaji privrednog društva ili drugog pravnog lica – kontrolne organizacije

Član 54.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice – kontrolna organizacija, ako:

1) ne dostavlja Ministarstvu izvještaje na način propisan ovim zakonom (član 43. stav 2),

2) ne postupa u skladu sa dodatnim pravilima o razmjeni informacija (član 46).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu – kontrolnoj organizaciji.

Prekršaji privrednog društva – proizvođača

Član 55.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice – proizvođač, ako:

1) ne postupi u skladu sa propisanim obavezama prijave aktivnosti (član 10),

2) ne upravlja gazdinstvom prema pravilima proizvodnje (član 10. st. od 8. do 13),

3) stavlja u promet proizvode iz perioda konverzije kao organske ili proizvode iz perioda konverzije suprotno pravilima iz člana 11. stav 5. ovog zakona,

4) u organskoj proizvodnji, bez odobrenja ovlaštene kontrolne organizacije i

Ministarstva, koristi reproduktivni materijal koji nije iz organske proizvodnje (član 14. stav 7),

5) obavlja organsku stočarsku proizvodnju bez dokaza o načinu i uslovima korišćenja zemljišta (član 15. stav 2),

6) vrši uzgoj životinja koristeći hormonske terapije, kloniranje i prenos embriona (član 15. stav 5),

7) ne poštuje pravila proizvodnje za organsku prerađenu hranu i organski prerađenu hranu za životinje (čl. 17. i 18),

8) u proizvodnji grožđa i vina koristi djelimično i sirovine koje nisu iz organske proizvodnje (član 19),

9) ne vodi evidenciju o danima sakupljanja, satima, području, datumu i vremenu prijema proizvoda, ne čuva je i ne stavlja na uvid kontrolnoj organizaciji, te ne obezbjeđuje transport organskih proizvoda u skladu s propisima (član 23. st. 2. i 3),

10) onemogućuje sprovođenje službenih kontrola ili drugih službenih aktivnosti (član 42. stav 1),

11) ne vodi evidenciju radi dokazivanja usaglašenosti sa ovim zakonom (član 42. stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM i preduzetnik.

Prekršaji fizičkog lica – proizvođača

Član 56.

Novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice – proizvođač, ako:

1) ne postupi u skladu sa propisanim obavezama (član 10),

2) ne upravlja gazdinstvom prema pravilima proizvodnje (član 10),

3) stavlja u promet proizvode iz perioda konverzije kao organske ili proizvode iz perioda konverzije suprotno pravilima iz člana 11. stav 5. ovog zakona,

4) u organskoj proizvodnji, bez odobrenja ovlaštene kontrolne organizacije i Ministarstva, koristi reproduktivni materijal koji nije iz organske proizvodnje (član 14. stav 7),

5) obavlja organsku stočarsku proizvodnju bez dokaza o načinu i uslovima korišćenja zemljišta (član 15. stav 2),

6) vrši uzgoj životinja koristeći hormonske terapije, kloniranje i prenos embriona (član 15. stav 5),

7) ne poštuje pravila proizvodnje za organsku prerađenu hranu i organski prerađenu hranu za životinje (čl. 17. i 18),

8) u proizvodnji grožđa i vina koristi djelimično i sirovine koje nisu iz organske proizvodnje (član 19),

9) ne vodi evidenciju i ne čuva evidenciju o danima sakupljanja, satima, području, datumu i vremenu prijema proizvoda te evidencije ne stavlja na uvid kontrolnoj organizaciji i ne obezbjeđuje transport organskih proizvoda u skladu s propisima (član 23. st. 2. i 3),

10) onemogućuje sprovođenje službenih kontrola ili drugih službenih aktivnosti (član 42. stav 1),

11) ne vodi evidenciju radi dokazivanja usaglašenosti sa zakonom (član 42. stav 3).

GLAVA X

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 57.

(1) Ministar će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o postupku razvrstavanja gazdinstava u organskoj proizvodnji (član 10),
- 2) Pravilnik o periodu konverzije, agrotehničkim mjerama, organskoj biljnoj i stočarskoj proizvodnji i proizvodnji reproduktivnog materijala (čl. 11, 13, 14. i 15),
- 3) Pravilnik o proizvodnji algi i životinja iz akvakulture, periodu konverzije i pripremi neprerađenih proizvoda (član 16),
- 4) Pravilnik o postupcima prerade u organskoj proizvodnji hrane i hrane za životinje, vina i kvasca (čl. 17, 18, 19. i 20),
- 5) Pravilnik o kriterijumima za određivanje vanrednih situacija (član 22),
- 6) Pravilnik o obilježavanju organskih proizvoda, uslovima i načinu skladištenja, transportu i stavljanju na tržište smješa i hrane za životinje (čl. 23, 30, 31. i 32),
- 7) Pravilnik o uslovima, obavezama i mjerama koje proizvođači i grupa proizvođača treba da ispune, s ciljem prepoznavanja i izbjegavanja rizika kontaminacije (član 27),
- 8) Pravilnik o sadržini, obrascu, načinu prijave, vođenju evidencija i registara u organskoj proizvodnji i način izvještavanja (čl. 25, 34. i 36),
- 9) Pravilnik o postupku izdavanja sertifikata i postupku otklanjanja neusaglašenosti (čl. 35. i 46),
- 10) Pravilnik o službenim kontrolama i uslovima za rad kontrolnih organizacija, minimalnom procentu dodatnih kontrola, evidencijama i mjerama za obezbjeđivanje usaglašenosti (čl. 38, 41. i 42),
- 11) Pravilnik o izdavanju potvrde za organske proizvode iz uvoza (član 48),
- 12) Pravilnik o načinu i metodologiji vršenja stručnih kontrola i obuka u organskoj proizvodnji (čl. 28. i 44),
- 13) Pravilnik o Katalogu mjera (član 50).

(2) Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1. ovog člana primjenjuju se podzakonski akti doneseni na osnovu ranije važećeg Zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja ranijeg Zakona

Član 58.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o organskoj proizvodnji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 12/13).

Stupanje na snagu Zakona
Član 59.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Datum:

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O ORGANSKOJ PROIZVODNJI

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o organskoj proizvodnji sadržan je u Amandmanu XXXII stav 1. t. 8. i 13. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja, razvoja poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i zaštitu životne sredine. Članom 64. definiše se da Republika štiti i podstiče racionalno korišćenje prirodnih bogatstava s ciljem zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove sredine u opštem interesu.

Članom 53. Ustava je utvrđeno da Republika obezbjeđuje zaštitu potrošača, a članom 70. stav 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-1694/25 od 27. maja 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 8. i 13. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja, razvoja poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i zaštitu životne sredine. Članom 64. Ustava definiše se da Republika štiti i podstiče racionalno korišćenje prirodnih bogatstava s ciljem zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove sredine u opštem interesu, dok je članom 53. utvrđeno da Republika obezbjeđuje zaštitu potrošača. Takođe, prema članu 70. Ustava Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ovaj sekretarijat je na Nacrt zakona o organskoj proizvodnji, aktom broj: 22.03-020-1518/24 od 4. novembra 2024. godine, dao pozitivno mišljenje, a Narodna skupština je Nacrt ovog zakona usvojila na Četrnaestoj posebnoj sjednici, održanoj 16. decembra 2024. godine.

Razlozi za donošenje ovog zakona su, između ostalog, uređivanje sveobuhvatnog sistema upravljanja farmom i proizvodnjom hrane koji kombinuje najbolje ekološke standarde, visok nivo biodiverziteta, očuvanje prirodnih resursa, primjenu standarda dobrobiti životinja i proizvodne metode u skladu sa preferencama određenih potrošača proizvoda, uz upotrebu prirodnih materija i procesa.

Prijedlogom ovog zakona u odnosu na nacrt izvršena je korekcija u članu 36. Nacrta zakona na način da je izbrisan stav 2. kojim se definiše grupa proizvođača, s obzirom na to da će sastav i veličina grupe biti propisani podzakonskim aktom čije je donošenje propisano u stavu 5. ovog člana. Takođe, ovim prijedlogom su preciznije formulisani pojedini stavovi, kao i izvršeno terminološko usklađivanje i tehničko poboljšanje pojedinih odredaba zakona.

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je ovaj zakon objavio na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, te izvršio konsultacije sa relevantnim subjektima iz ove oblasti. Narodna skupština Republike Srpske je na istoj sjednici donijela Zaključak broj: 02/1-021-1526/24 od 16. decembra 2024. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 110/24), kojim je odlučeno da se Nacrt zakona o organskoj

proizvodnji uputi na javnu raspravu, jer se navedenim Nacrtom zakona uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i o kojima je neophodno da se konsultuju zainteresovani proizvođači, potrošači, organizacije, naučne i stručne institucije. Javne rasprave sprovedene su u periodu od 18. do 27. februara 2025. godine.

Ovaj sekretarijat konstatuje da je tekst Prijedloga usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o organskoj proizvodnji može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 22.03-020-1697/25 od 28. maja 2025. godine, a uvidom u zakonodavstvo EU i tekst Prijedloga zakona o organskoj proizvodnji, ustanovljeno je da je izrađivač uzeo u obzir relevantne izvore prava EU koji će donošenjem podzakonskih akata biti u potpunosti preuzeti. Zbog toga se potvrđuje ocjena „djelimično usklađen“ u Izjavi o usklađenosti.

Pri izradi Prijedloga korišteni su sljedeći sekundarni izvori prava EU:

1. **Prečišćen tekst: Regulativa 848/2018** Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. godine o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda i zamjeni regulative Savjeta 834/2007¹,
2. **Sprovedbena regulativa Komisije (EU)2021/1165** od 15 jula 2021. o odobravanju određenih proizvoda i supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji i utvrđivanju njihovih popisa²,
3. **Sprovedbena regulativa Komisije (EU)2021/1378** od 19. avgusta 2021. o utvrđivanju određenih pravila u vezi s sertifikatom koji se izdaje subjektima, grupama subjekata i izvozniciima u trećim zemljama koji su uključeni u uvoz organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije u Uniju i utvrđivanju popisa priznatih kontrolnih tijela i kontrolnih ustanova u skladu s Regulativom (EU) 2018/848 Evropskog parlamenta i Savjeta (tekst značajan za EGP)³,
4. **Prečišćeni tekst: Delegirana regulativa Komisije (EU)2021/2306** od 21. oktobra 2021. o dopuni Regulative (EU) 2021/848 Evropskog parlamenta i Savjeta o pravilima o službenim kontrolama pošiljki organskih proizvoda i proizvoda iz prelaznog perioda namijenjenih uvozu u Uniju te o potvrdi o inspekciji⁴,
5. **Delegirana regulativa Komisije (EU)2021/1698** od 13. jula 2021. o dopuni Regulative (EU) 2018/848 Evropskog parlamenta i Savjeta o uslovima za priznavanje kontrolnih tijela i kontrolnih ustanova nadležnih za sprovođenje kontrola subjekata i grupa subjekata koji su certificirani kao organski te organskih proizvoda u trećim zemljama te pravilima o njihovom nadzoru, kontrolama i drugim mjerama koje ta kontrolna tijela i kontrolne ustanove trebaju

¹ Consolidated text: Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 on organic production and labelling of organic products and repealing Council Regulation (EC) No 834/2007.

² Commission Implementing Regulation (EU) 2021/1165 of 15 July 2021 authorising certain products and substances for use in organic production and establishing their lists (Text with EEA relevance).

³ Commission Implementing Regulation (EU) 2021/1378 of 19 August 2021 laying down certain rules concerning the certificate issued to operators, groups of operators and exporters in third countries involved in the imports of organic and in-conversion products into the Union and establishing the list of recognised control authorities and control bodies in accordance with Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council (Text with EEA relevance).

⁴ Consolidated text: Commission Delegated Regulation (EU)2021/2306 of 21 October 2021 supplementing Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council with rules on the official controls in respect of consignments of organic products and in-conversion products intended for import into the Union and on the certificate of inspection (Text with EEA relevance).

sprovoditi (Tekst značajan za EGP)⁵,

6. Prečišćen tekst: Regulativa (EU)2017/625 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. marta 2017. godine o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila i zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni regulativa (EZ)999/2001, (EZ)396/2005, (EZ)1069/2009, (EZ)1107/2009, (EU)1151/2012, (EU)652/2014, (EU) 2016/429 i (EU)2016/2031 Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ)1/2005 i (EZ)1099/2009 i direktiva Savjeta 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/ EZ i 2008/120/ EZ te o stavljanju van snage regulativa (EZ)854/2004 i (EZ)882/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva Savjeta 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78 EZ te odluke Savjeta 92/438/EEZ (Regulativa o službenim kontrolama)⁶.

Izrađivač je u radu koristio i Regulativu 2017/625 o službenim kontrolama koja propisuje službene kontrole za sve oblasti u Poglavlju 12 EU, a to su zaštita zdravlja bilja, veterinarstvo i bezbjednost hrane. S obzirom na to da su navedene oblasti u Republici Srpskoj regulisane različitim zakonima, ista će biti preuzeta relevantnim domaćim propisima. Stoga sugerišemo da se pristupi utvrđivanju načina potpunog preuzimanja ove regulative čime bi se indirektno unaprijedio kvalitet proizvoda u Republici Srpskoj, a time i njihov izvoz u EU.

Podaci o izvorima prava EU i detaljni prikaz usklađivanja sa navedenim propisima EU sadržani su u Izjavi o usklađenosti i uporednim prikazima Prijedloga zakona o organskoj proizvodnji sa pravnom tekovinom EU i praksom i standardima Savjeta Evrope. Donošenjem ovog zakona doprinijeće se ispunjavanju obaveza iz člana 95. SSP⁷-a koje se odnose na saradnju ugovornih strana u oblasti poljoprivredno-industrijskog sektora.

Prijedlogom zakona uređuju se proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda metodama organske proizvodnje, ciljevi i načela organske proizvodnje, metode organske proizvodnje, kontrola i certifikacija u organskoj proizvodnji. Usklađivanje Zakona sa zakonodavstvom EU u oblasti organske proizvodnje doprinosi razvoju ove vrste proizvodnje za koju region ima potencijal. Razvojem organske proizvodnje smanjuje se mogućnost korištenja GMO, jonizujućeg zračenja, vještačkih đubriva, konecionalnih herbicida i pesticida, hormona i povećava se restrikcija upotrebe antibiotika u uzgoju životinja. Ovim se indirektno doprinosi jačanju zdravlja ljudi i stvara preduzetnički potencijal s obzirom da organski uzgoj biljaka i životinja nužno ne traži velike površine zemljišta i veliki broj životinjskih jedinki.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Oblast organske proizvodnje u Republici Srpskoj definisana je Zakonom o organskoj proizvodnji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 12/13) i pratećim podzakonskim

⁵ Commission Delegated Regulation (EU) 2021/1698 of 13 July 2021 supplementing Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council with procedural requirements for the recognition of control authorities and control bodies that are competent to carry out controls on operators and groups of operators certified organic and on organic products in third countries and with rules on their supervision and the controls and other actions to be performed by those control authorities and control bodies (Text with EEA relevance).

⁶ Consolidated text: Regulation (EU) 2017/625 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2017 on official controls and other official activities performed to ensure the application of food and feed law, rules on animal health and welfare, plant health and plant protection products, amending Regulations (EC) No 999/2001, (EC) No 396/2005, (EC) No 1069/2009, (EC) No 1107/2009, (EU) No 1151/2012, (EU) No 652/2014, (EU) 2016/429 and (EU) 2016/2031 of the European Parliament and of the Council, Council Regulations (EC) No 1/2005 and (EC) No 1099/2009 and Council Directives 98/58/EC, 1999/74/EC, 2007/43/EC, 2008/119/EC and 2008/120/EC, and repealing Regulations (EC) No 854/2004 and (EC) No 882/2004 of the European Parliament and of the Council, Council Directives 89/608/EEC, 89/662/EEC, 90/425/EEC, 91/496/EEC, 96/23/EC, 96/93/EC and 97/78/EC and Council Decision 92/438/EEC (Official Controls Regulation) (Text with EEA relevance).

⁷ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i BiH, s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

aktima. Donošenje novog Zakona o organskoj proizvodnji neophodno je uzimajući u obzir činjenicu da je 20. maja 2018. godine stupila na snagu Uredba vijeća EU broj 848/2018 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda koja se počela primjenjivati od 1. januara 2021. godine i kojom je stavljena van snage Uredba vijeća EU broj 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda.

S obzirom na to da je osnova za donošenje dosadašnjeg Zakona o organskoj proizvodnji bila EU regulativa broj 834/2007, a koja je stavljena van snage, potrebno je s ciljem daljeg usklađivanja sistema organske proizvodnje sa pravnom tekovinom EU donijeti novi Zakon o organskoj proizvodnji. Usklađivanje, odnosno izmjene dosadašnjeg teksta Zakona o organskoj proizvodnji nije moguće sprovesti imajući u vidu da treba izvršiti značajne promjene istog, stoga se pristupilo izradi novog zakona.

Organska proizvodnja je sveobuhvatan sistem upravljanja farmom i proizvodnjom hrane koji kombinuje najbolje ekološke standarde, visok nivo biodiverziteta, očuvanje prirodnih resursa, primjenu standarda dobrobiti životinja i proizvodne metode u skladu sa preferencama određenih potrošača proizvoda, uz upotrebu prirodnih materija i procesa.

Organska poljoprivreda je integralan proizvodni sistem visokokvalitetne hrane koji je zasnovan na najboljim ekološkim praksama i koji je društveno prihvatljiv i ekonomski profitabilan. Organska proizvodnja teži ka proizvodnji širokog asortimana poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, zadovoljavajući zahtjeve potrošača za proizvodima koji su proizvedeni u procesima koji ne štete životnoj sredini, zdravlju ljudi, zdravlju biljaka ili zdravlju životinja i njihovoj dobrobiti.

Značaj organske proizvodnje je višestruk, a sam cilj organske poljoprivrede je proizvodnja hrane i dobijanje kvalitetnog i visoko bezbjednog proizvoda, koji će doprinijeti očuvanju ljudskog zdravlja, očuvanju životne sredine, te održavanju i povećanju plodnosti zemljišta. Organska poljoprivredna proizvodnja podrazumijeva i maksimalno korištenje obnovljivih izvora energije, održavanje biološke raznolikosti ekosistema i zaštitu životne sredine, te smanjenje svih oblika zagađenja koji mogu biti posljedica poljoprivredne proizvodnje.

Organska proizvodnja je proizvodni sistem koji može da zadovolji zahtjeve društva u cjelini i najbrže je rastući poljoprivredno-prehrambeni sektor u svijetu.

Sigurnost i kvalitet hrane je osnovni preduslov za osvajanje ne samo domaćeg nego i globalnog svjetskog tržišta. Stoga organski proizvodi sistemom kontrole i certifikacije potrošačima daju sigurnost i povjerenje u cjelokupni sistem proizvodnje. Genetski modificirani organizmi (GMO) i proizvodi dobijeni od ili uz pomoć GMO nisu u skladu s konceptom organske proizvodnje. Oni su zabranjeni u organskoj proizvodnji.

Ovim zakonom su definisani ciljevi, načela i pravila proizvodnje u uzgoju biljaka, životinja, akvakulturi, te pravila za sakupljanje samoniklih biljaka, gljiva, kao i pravila za proizvodnju prerađene hrane, uključujući vino i hranu za životinje. Obuhvaćeno je i porijeklo biljaka i životinja, prikupljanje podataka kako za proizvođače tako i za uvoznike organske hrane, organizacija kontrolnog sistema u organskoj proizvodnji, kao i katalog mjera i stručni savjet za organsku proizvodnju kako bi se ovaj sektor iz godine u godinu unapređivao.

Donošenjem novog zakona o organskoj proizvodnji hrane stvaraju se uslovi za održivi razvoj organske proizvodnje, uz osiguranje efikasnog funkcionisanja tržišta, zaštite konkurentnosti na tržištu, osiguravanje povjerenja potrošača i zaštite interesa potrošača, ali i ekvivalentnost proizvoda proizvedenih u Republici Srpskoj sa organskim proizvodima u svijetu i nesmetan plasman na sva svjetska tržišta, budući da će se kontrola i certifikacija kako proizvodnje tako i proizvoda raditi po istim kriterijumima. Takođe, novim zakonom dobiće se podaci o uvozu organskih proizvoda u Republiku Srpsku, ali i izvozu.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Zakon sadrži ukupno 59 članova koji su podijeljeni na sljedeće glave:

GLAVA I – OSNOVNE ODREDBE (čl. od 1. do 4) definiše se oblast koja se uređuje ovim zakonom, definicije organske proizvodnje i proizvoda, primjena ovog zakona i definicije.

GLAVA II – CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE (čl. od 5. do 9) propisani su ciljevi organske proizvodnje, opšta načela, posebna načela koja se primjenjuju na poljoprivredne aktivnosti i akvakulturu, posebna načela koja se primjenjuju u preradi hrane i hrane za životinje iz organske proizvodnje.

GLAVA III – PRAVILA PROIZVODNJE (čl. od 10. do 29) definisana su pravila proizvodnje, period konverzije, zabrana upotrebe GMO, pravila za organsku biljnu proizvodnju, porijeklo biljaka, uključujući biljni reproduktivni materijal, pravila za organsku stočarsku proizvodnju, uključujući porijeklo životinja, pravila za organsku proizvodnju algi i životinja iz akvakulture, pravila proizvodnje za organsku prerađenu hranu i hranu za životinje, pravila proizvodnje za organsko vino, kvasac koji se upotrebljava kao hrana ili hrana za životinje, pravila proizvodnje za proizvode koji nisu obuhvaćeni kategorijama proizvoda iz čl. 12. do 19, kao i u vanrednim slučajevima, te sakupljanje, transport, pakovanje i skladištenje organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije, odobrenje proizvoda i supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji, prikupljanje podataka o dostupnosti na tržištu organskog biljnog reproduktivnog materijala i biljnog reproduktivnog materijala iz perioda konverzije, životinja iz organskog uzgoja i mladih životinja iz organske akvakulture za dalji uzgoj, obaveze i mjere u slučaju sumnje na neusaglašenost, mjere predostrožnosti kako bi se izbjegla prisutnost neodobrenih proizvoda i supstanci, stručni savjet za organsku proizvodnju.

GLAVA IV – OZNAČAVANJE ORGANSKIH PROIZVODA (čl. od 30. do 33) definiše se upotreba izraza koji upućuju na organsku proizvodnju, označavanje proizvoda i supstanci koje se koriste u biljnoj proizvodnji, obavezni navodi, kao i entitetski znak za organski proizvod koji nose svi certificirani organski proizvodi, ali i označavanje proizvoda iz perioda konverzije.

GLAVA V – CERTIFIKACIJA (čl. od 34. do 36) definiše se sistem certifikacije, certifikat, grupa proizvođača.

GLAVA VI – SLUŽBENE KONTROLE I DRUGE SLUŽBENE AKTIVNOSTI (čl. od 37. do 47) definiše se organizacija kontrolnog sistema u organskoj proizvodnji, povjeravanje određenih poslova kontrolnim organizacijama iz oblasti službenih kontrola, zahtjev za ovlaštenje kontrolnih organizacija za kontrolu i certifikaciju, spisak ovlašćenih kontrolnih organizacija, pravila o službenim kontrolama i mjere koje trebaju preduzeti kontrolne organizacije, dodatna pravila o mjerama koje trebaju preduzeti proizvođači i grupe proizvođača, dodatne obaveze kontrolnih organizacija, obuke, dodatna pravila o mjerama koja utiču na vrijednost organskih proizvoda ili proizvoda iz perioda konverzije, dodatna pravila o razmjeni informacija, laboratorijske analize.

GLAVA VII – PROMET ORGANSKIM PROIZVODIMA (čl. od 48. do 50.) definisan je uvoz, odnosno izvoz organskih proizvoda i proizvoda iz perioda konverzije, kao i katalog mjera koje se preduzimaju u slučaju utvrđenih nepravilnosti u sistemu organske proizvodnje, izvoz organskih proizvoda i podaci o izvozu, odnosno uvozu.

GLAVA VIII – NADZOR (čl. od 51. do 52) definiše upravni nadzor kao i nadležnosti inspektora koji obuhvata kontrolu kontrolnih organizacija, njihovo ovlaštenje, kontrolu poslovnih knjiga, ali zabranu rada kontrolnim organizacijama ukoliko rade u suprotnosti sa ovim zakonom.

GLAVA IX – KAZNENE ODREDBE (čl. od 53. do 57) definisani su prekršaji kontrolnih organizacija, prekršaji privrednog društva ili drugog pravnog lica, prekršaji privrednog društva – proizvođača, prekršaji fizičkog lica – proizvođača.

GLAVA X – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. od 57. do 59) definišu se podzakonski akti koje je potrebno donijeti u roku od dvije godine na osnovu ovog zakona, prestanak važenja prethodnog Zakona i stupanje na snagu ovog zakona.

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Narodna skupština Republike Srpske na Četrnaestoj posebnoj sjednici, održanoj 16. decembra 2024. godine, razmatrala je i usvojila Nacrt zakona o organskoj proizvodnji.

Na istoj sjednici Narodna skupština Republike Srpske donijela je Zaključak broj 02/1-021-1526/24 od 16. decembra 2024. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 110/24), kojim je odlučeno da se Nacrt zakona o organskoj proizvodnji uputi na javnu raspravu, jer se navedenim Nacrtom zakona uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i o kojima je neophodno da se konsultuju zainteresovani proizvođači, potrošači, organizacije, te naučne i stručne institucije.

Javna rasprava o Nacrtu zakona o organskoj proizvodnji sprovedena je u periodu od 18. do 27. februara 2025. godine u sljedećim gradovima: Banja Luka, Istočno Sarajevo, Trebinje, Derventa i Bijeljina. U toku javne rasprave nije bilo konkretnih primjedaba i sugestija koje se odnose na zakonske formulacije u samom tekstu zakona, osim prijedloga pojedinih proizvođača da se i njima propiše zakonska obavezna obuka, odnosno da imaju zakonom propisanu obavezu da se edukuju budući da je ovo oblast u kojoj je neophodno konstantno sticanje znanje. Navedeni prijedlog nije prihvaćen jer bi propisivanje obaveza pohađanja obuka predstavljalo dodatno opterećenje za poljoprivredne proizvođače. Umjesto toga Ministarstvo će kroz različite druge stimulativne mjere podsticati proizvođače da učestvuju u obukama i drugim oblicima unapređenja znanja.

Pored navedenog, Republička uprava za inspekcijske poslove dostavila je nekoliko sugestija, između ostalog da se razmotri predloženo zakonsko rješenje uvođenja obaveznih obuka za inspektore, da se u dijelu nadležnosti inspekcije napravi podjela nadležnosti između poljoprivrednog inspektora, veterinarskog i inspektora za hranu, kao i da se u članu 52. i stavu 1. tačka 13) Zakona dodaju riječi: „ili izda prekršajni nalog“, a sve s ciljem usklađivanja Prijedloga zakona sa Zakonom o prekršajima Republike Srpske.

Ministarstvo je razmotrilo prijedloge i sugestije Republičke uprave za inspekcijske poslove i nije prihvatilo da se iz Prijedloga zakona izostave obuke za nadležne inspektore, jer je oblast organske proizvodnje nova i neophodna je edukacija svih inspektora, a budući da se propisi iz ove oblasti usklađuju i sa propisima EU u kojima je jasno definisano da obuke moraju da pohađaju svi inspektori, uključujući i predstavnike kontrolnih organizacija.

Pored toga, nije prihvaćen prijedlog da se u Prijedlogu zakona vrši podjela nadležnosti svakog pojedinog inspektora jer je podjela nadležnosti svake pojedine inspekcije izvršena u Zakonu o inspekcijama Republike Srpske.

Prijedlog da se u članu 52. stav 1. tačka 13) Prijedloga Zakona dodaju riječi: „ili izda prekršajni nalog“ prihvaćen je s ciljem usklađivanja sa Zakonom o prekršajima Republike Srpske.

Osim navedenog, u ostavljenom roku Ministarstvu nisu dostavljeni drugi prijedlozi i komentari na Nacrt zakona o organskoj proizvodnji, u pisanoj i elektronskoj formi.

Ministarstvo, u svojstvu obrađivača propisa, izvršilo je korekciju u članu 36. Nacrta zakona na način da je stav 2. kojim se definiše grupa proizvođača brisan, budući da će se sastav i veličina grupe definisati podzakonskim aktom čije je donošenje propisano u stavu 5. navedenog člana. Pored toga, Ministarstvo je izvršilo dodatne intervencije na tekstu Nacrta

zakona radi tehničkog i stilskog poboljšavanja normativnog teksta, a s ciljem postizanja skladnosti zakonskih rješenja i obezbjeđivanja njihove nesmetane primjene u praksi.

Ostali dijelovi teksta Nacrta zakona, a koji nisu bili predmet korekcija, uvršteni su sa istim sadržajem u Prijedlog zakona.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Prijedlog zakona o organskoj proizvodnji i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-322-140/25 od 27. maja 2025. godine, konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog zakona je predviđen programima rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2025. godinu. Prijedlog zakona o organskoj proizvodnji usklađen je sa Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske za period 2021-2027. godine, „Specifični cilj“ 3.3.3. Zaštita prirode i održivo korišćenje prirodnih resursa.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač navodi da je važeći zakon koji reguliše oblast organske proizvodnje usklađen sa Regulativom Savjeta Evrope broj 834/2007 od 28. juna 2007. godine o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda, a ista je stavljena van snage. S obzirom na to, bilo je potrebno pristupiti izradi novog zakona, a kako bi se odredbe novog zakonskog rješenja koje reguliše organsku proizvodnju uskladile sa novom Uredbom 848/2018 Evropskog parlamenta i Savjeta Evrope od 30. maja 2018. godine o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda. Takođe, s obzirom na to da je organska proizvodnja relativno novi vid poljoprivredne proizvodnje, postoji jedan broj proizvođača koji izvoze organske proizvode na EU i druga svjetska tržišta, te je bilo neophodno donijeti novi zakon, kako bi se obezbijedila ekvivalentnost sa EU propisima i nastavak izvoza organskih proizvoda iz Republike Srpske. Problem u primjeni važećeg zakona predstavljala je i činjenica, što važećim zakonom nije bila regulisana mogućnost ostavljanja sjemena za dalju reprodukciju, a što znači da proizvođač u organskoj proizvodnji nije mogao da koristi reproduktivni materijal, tj. sjeme za dalju reprodukciju koje potiče iz vlastite organske proizvodnje. Važećim zakonom nije bila data mogućnost ni proizvodnje rasada u saksijama/časticama, kao ni regulisana grupna certifikacija. Važeće zakonsko rješenje ne utvrđuje ni vođenje evidencija o organskim proizvođačima, dostupnom reproduktivnom materijalu iz organske proizvodnje, biljnom reproduktivnom materijalu iz perioda konverzije, životinjama iz organskog uzgoja i slično, a što u dosta situacija znači da se proizvođači sami snalaze i prikupljaju potrebne podatke.

Opšti cilj koji se želi postići donošenjem zakona je unapređenje razvoja organske proizvodnje i stvaranje što boljih uslova za postizanje 25% ukupne površine pod organskom proizvodnjom koju treba da postignu sve zemlje do 2030. godine, a samim tim i jačanje sektora organske proizvodnje kao održivog oblika poljoprivredne proizvodnje. Posebni ciljevi koji se žele postići donošenjem zakona su: smanjenje upotrebe pesticida i mineralnih đubriva, antibiotika, ali i zaštita zdravlja stanovništva, zaštita potrošača, zaštita poljoprivrednih proizvođača, prerađivača i distributera od nelojalne konkurencije i „lažnih organskih proizvođača“, podsticanje razvoja aktivnosti gajenja biljaka u sistemu organske poljoprivrede kako bi se doprinijelo povoljnoj ekonomskoj perspektivi organskog sektora. Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi sa uticajem na javne budžete, obrađivač ističe da Prijedlog zakona nema uticaj na republički budžet, kao ni na budžete jedinica lokalne samouprave.

U vezi sa uticajem na poslovanje, obrađivač navodi da se očekuje pozitivan uticaj uključivanjem većeg broja proizvođača u sistem organske proizvodnje i većeg broja poslovnih aktivnosti u ovoj oblasti. Prijedlog zakona će pozitivno uticati na proizvodnju organskih proizvoda, s obzirom na to da se u proizvodnji daje prednost biljkama i životinjama sa našeg područja, odnosno starim sortama biljaka i rasa životinja, a dozvoljeno je i ostavljanje sjemena iz vlastite proizvodnje. Samim tim očuvaće se sorte sjemena i sadnog materijala, ali i autohtonih rasa životinja, odnosno vršiće se očuvanje biljnih i životinjskih resursa Republike Srpske. Navedeno će se omogućiti kroz odredbe Prijedloga zakona, koje proizvođaču daju mogućnost korišćenja reproduktivnog materijala iz vlastite organske proizvodnje, što do sada nije bio slučaj. Na ovaj način, proizvođaču će se olakšati proizvodnja jer će za narednu sezonu imati mogućnost da koristi sjeme iz vlastite proizvodnje. Takođe, organska proizvodnja neće biti dovedena u pitanje, u slučaju nepostojanja organskog reproduktivnog materijala, s obzirom na to da odredbe Prijedloga zakona proizvođaču daju mogućnost da koristi reproduktivni materijal iz konvencionalne proizvodnje, kada na tržištu nema organskog reproduktivnog materijala, s tim da se biljni reproduktivni materijal koji ne potiče iz organske proizvodnje ne može tretirati drugim sredstvima za zaštitu bilja, osim onim koji su dozvoljeni za tretiranje sjemena i koji su dozvoljeni u organskoj proizvodnji. Dalje, u vanrednim slučajevima, ukoliko nisu dostupni iz organske proizvodnje u dovoljnoj količini određeni sastojci poljoprivrednog porijekla, Prijedlog zakona utvrđuje da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede može na zahtjev proizvođača privremeno odobriti upotrebu sastojaka poljoprivrednog porijekla iz konvencionalne proizvodnje za proizvodnju prerađene hrane na period od najviše šest mjeseci. Na ovaj način, prerada organskih proizvoda neće biti dovedena u pitanje, a što je jako značajno za samog proizvođača. Prijedlog zakona reguliše i grupnu certifikaciju koja malim proizvođačima omogućava proizvodnju organskih proizvoda za koje će imati siguran otkup i plasman budući da će biti dio grupe proizvođača. Kada je riječ o kontrolnim organizacijama koje su do sada obavljale poslove kontrole i certifikacije u organskoj proizvodnji, ovim Prijedlogom zakona Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kontrolnim organizacijama povjerava i poslove iz oblasti službenih kontrola. Za obavljanje ovih poslova kontrolne organizacije će biti ovlašćene od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i biće u obavezi da dostavljaju veći broj evidencija Ministarstvu o istom. Na drugoj strani, uvoznici i distributeri organskih proizvoda će imati dodatno prilagođavanje, s obzirom na to da se Prijedlogom zakona utvrđuje obaveza dodatnog izvještavanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede od strane uvoznika kroz detaljan izvještaj sa svim podacima o uvezenim organskim proizvodima. Što se tiče izvoza organskih proizvoda iz Republike Srpske, izvoznik je u obavezi da Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prilikom izvoza dostavlja kopiju transportnog lista ili certifikat o inspekciji (COI) u elektronskom obliku, a što prema trenutnom važećem zakonskom rješenju nema obavezu. Proizvođači ili grupe proizvođača, koji proizvode, prerađuju, distribuiraju ili skladište organske proizvode ili proizvode iz perioda konverzije, kao i oni koji uvoze ili izvoze takve proizvode ili stavljaju u promet, prema Prijedlogu zakona obavezni su prijaviti svoju aktivnost Ministarstvu radi upisa u Registar organskih proizvođača, sa ciljem postojanja na jednom mjestu evidencije o subjektima koji su u procesu organske proizvodnje.

Prijedlog zakona utvrđuje četiri nove formalnosti i izmjenu postojeće formalnosti. Nove formalnosti su: Rješenje o upisu u Registar organskih proizvođača, Odobrenje za upotrebu biljnog reproduktivnog materijala koji ne potiče iz organske proizvodnje, Odobrenje za upotrebu sastojaka poljoprivrednog porijekla iz konvencionalne proizvodnje, za proizvodnju prerađene hrane i Odobrenje za retroaktivno priznavanje perioda konverzije. Formalnost Ovlašćenje za kontrolu i certifikaciju u organskoj proizvodnji i obnavljanje

ovlašćenja koju poznaje važeći zakon biće izmijenjena na način da će kontrolne organizacije pored obavljanja poslova za kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji, sada moći obavljati i poslove iz oblasti službenih kontrola. Za obavljanje navedenih poslova, kontrolne organizacije treba da ispunjavaju iste uslove kao i za obavljanje poslova kontrole i sertifikacije.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da će Prijedlog zakona pozitivno uticati na informisanje i zaštitu potrošača. Prijedlog zakona propisuje da svaki organski proizvod treba da ima oznaku za organski proizvod, čija upotreba je obavezna za sve organske proizvode koji se stavljaju u promet, uključujući i proizvode iz uvoza. Na ovaj način potrošač će biti siguran da je u pitanju organski proizvod, a naročito kada je riječ o proizvodima iz uvoza (iz razloga što zemlje imaju različite oznake za organske proizvode, a na naše tržište dolaze proizvodi iz različitih dijelova svijeta).

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač navodi da će Prijedlog zakona imati pozitivan uticaj. Prijedlog zakona će uticati na održivo upravljanje, zaštitu i očuvanje zemljišta kroz adekvatan, kontrolisan sistem proizvodnje i uzgoja mahunarki i zelenih usjeva. Pored navedenog, Prijedlog zakona će pozitivno uticati i na zaštitu od uticaja GMO, jer se istim izričito zabranjuje upotreba GMO i dozvoljavaju samo odobrena sredstva za zaštitu bilja, đubriva, aditivi itd.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač navodi da su konsultacije sprovedene na način da su po zaključku Narodne skupštine Republike Srpske održane javne rasprave na tekst Nacrta zakona o organskoj proizvodnji. Javne rasprave su održane u Banja Luci, Trebinju, Istočnom Sarajevu, Derventi i Bijeljini. Na javnim raspravama su bili prisutni predstavnici proizvođača organskih proizvoda, kontrolnih organizacija, inspektorata, lokalnih zajednica, distributera i uvoznika organskih proizvoda. U toku javnih rasprava nije bilo konkretnih primjedbi i sugestija koje se odnose na zakonske formulacije u samom tekstu zakona, osim prijedloga pojedinih proizvođača da se i za njih utvrdi kao obaveza prisustvovanje na obukama iz oblasti organske proizvodnje. Navedeni prijedlog nije prihvaćen jer bi propisivanje obaveznog pohađanja obuka predstavljalo dodatno opterećenje za poljoprivredne proizvođače. Umjesto toga, obrađivač propisa će kroz različite druge stimulativne mjere podsticati proizvođače da učestvuju u obukama i drugim oblicima unapređenja znanja iz ove oblasti. Ostale razlike Prijedloga zakona u odnosu na Nacrt zakona koje su rezultat konsultacija se odnose na tehničko i stilsko poboljšanje teksta predmetnog propisa.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede će pratiti efekte primjene zakona. Pokazatelji za praćenje su: veći broj organskih i proizvođača u periodu konverzije, udruživanje malih proizvođača u grupe proizvođača, povećanje izvoza organskih proizvoda, ali i potražnje organskih proizvoda na tržištu Republike Srpske. Navedeno će se pratiti kroz Registar organskih proizvođača, druge evidencije koje vodi Ministarstvo, ali i evidencije koje vode kontrolne organizacije.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa.

Sugerije se obrađivaču da postupi u skladu sa tačkom V Odluke o procjeni uticaja propisa prilikom izrade podzakonskih akata.

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Učešće javnosti u izradi ovog zakona obrađivač je, u skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obezbijedio tako što je tekst Prijedloga zakona objavljen na internet stranici

Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, sa rokom od 15 dana radi dostavljanja primjedaba i sugestija, te ga je na taj način učinio dostupnim svim zainteresovanim organima, organizacijama i pojedincima.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

Donošenje ovog zakona biće ekonomski opravdano jer će se njegovim usvajanjem stvoriti pravni okvir koji će omogućiti organskim proizvođačima hrane i hrane za životinje da budu konkurentni kako na domaćem tako i na inostranom tržištu.